

HÍRADÓ

XVIII. ÉVFOLYAM, 45. SZÁM

ÁRA 1.50 FORINT

1974. NOVEMBER 9.

Magyar–lengyel tárgyalások Varsóban

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke Henryk Jablonskinak, a Lengyel Népköztársaság Államtanácsa elnökének meghívására október 28. és 31. között hivatalos baráti látogatást tett Lengyelországban.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke megismerkedett Varsó műemlékeivel, új létesítményeivel és ellátogatott a Rosa Luxemburg Izzólámpagyárba. Vidéki útja során meglátogatta Olsztynt és ott találkozott a mezőgazdasági műszaki akadémia tanáraival és diákjaival, ellátogatott a kozlowói állami gazdaságba, továbbá megtekintette a grunewalsi csatamezőt.

Losonczi Pál és Henryk Jablonski a tárgyalások során tájékoztatta egymást országuk belső helyzetéről, áttekintette a kétoldalú kapcsolatok fejlődését és véleményt cserélt a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről.

Elismeréssel értékelte a két testvérpárt kongresszusi határozatainak megvalósítását, a lengyel és a magyar népnek a szocializmus építésében elért eredményeit.

A két elnök megállapította, hogy a Magyar Népköztársaság politikai, gazdasági, kulturális

A két államfő a tárgyalóasztalnál

és tudományos együttműködésének fejlődése erősíti a két nép barátságát. A lengyel–magyar együttműködés hozzájárul a Varsói Szerződés további erősítéséhez, a szocialista közösség egységének szorosabbra fűzéséhez, a szocialista gazdasági integráció komplex programjának gyorsabb megvalósításához a KGST keretében.

Az elnökök megállapították, hogy a nemzetközi helyzet alakulásának fő iránya a különböző társadalmi rendszerű or-

szágok békés egymás mellett élése elvének megszilárdítása. A felek megállapították, hogy eddigi külpolitikájuk szellemében továbbra is mindent megtesznek a nemzetközi enyhülés

Losonczi Pál nyilatkozata

Losonczi Pál megérkezésekor a repülőtéren a sajtó képviselőinek a következő nyilatkozatot adta:

— Sok kellemes élménnyel gazdagodva tértünk haza négynapos lengyelországi látogatásunkról.

Erre a látogatásra Henryk Jablonskinak 1972 novemberében Budapesten tett látogatása viszonzásaként került sor. Külön örömmel szolgált, hogy a Lengyel Népköztársaság újjászületésének jubileumi évében történt utazásunk, abban az időben, amikor a testvéri lengyel nép ünnepi megemlékezéseken összegezi az elmúlt 30 éves fejlődés nagyszerű eredményeit, a Lengyel Egyesült Munkaspárt VI. kongresszusa és I. országos pártkongresszusa határozatainak teljesítését.

Mély benyomást tett ránk az a fejlődés, amelyet a Lengyel Népköztársaságban tapasztaltunk. Öszinte elismerés

és együttműködés erősítése, elmélyítése érdekében. A Szovjetunióval és a többi testvéri szocialista országgal, valamint a béke erőivel együtt arra törekednek, hogy a világban uralkodó kedvező folyamatok visszafordíthatatlanná váljanak.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének a Lengyel Népköztársaság Államtanácsának elnökével folytatott megbeszélései a barátság, a kölcsönös megértés szellemében folytak, teljes nézetazonosságot tükröztek és újabb hozzájárulást jelentenek a két ország testvéri kapcsolatainak fejlődéséhez.

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke hivatalos, baráti látogatásra hívta meg a Magyar Népköztársaságba Henryk Jablonskit, a Lengyel Népköztársaság Államtanácsának elnökét, aki a meghívást örömmel elfogadta.

illeti a lengyel néphősi erőfeszítéseit, amelyekkel a hitleri fasizmus által lerombolt országát az elmúlt 30 év alatt gazdaságilag fejlett, virágzó szocialista országgá változtatták.

Kétoldalú kapcsolataink áttekintése során azt tapasztaltuk, hogy a népeink közötti hagyományos barátság örvedesen fejlődik és mindinkább szocialista tartalommal telítődik az élet minden területén. A magyar és a lengyel miniszterelnök legutóbbi találkozásán kialakult elhatározások, amelyek nagy jelentőségűek kapcsolataink fejlődése szempontjából, rendben megvalósulnak.

A nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit azonos módon ítéljük meg a lengyel elvtársakkal, és közös céljaink megvalósításáért együtt tevékenykedünk a nemzetközi élet különböző területein.

Nagy jelentőségű gazdasági megállapodások Moszkvában Japánnal és Franciaországgal

Moszkvában nagy jelentőségű megállapodásokkal zárultak a Szovjetunió és két vezető tőlkés ország, Japán és Franciaország gazdasági szakembereinek tárgyalásai.

A tárgyalások középpontjában a szibériai és távol-keleti nagyszabású kooperációs tervek állottak.

Megállapodás jött létre arról, hogy szovjet–japán kooperáció keretében nagy papír- és cellulózgyár épül Amurszk és Habarovsk városában. Az üzemek a tervek szerint mintegy 500 000 tonna papírt, illetve cellulózt gyártanak majd. Japán az építkezéshez hitelt nyújt, melynek egy részét a Szovjetunió a két gyár termékeivel fogja kifizetni.

Megállapodásra jutottak a dél-jakutai földgáz felkutatására és kitermelésére tervezett szovjet–japán–amerikai együttműködést illetően is. A mostani tárgyalásokon ugyanígy úgy döntöttek, hogy november közepén Párizsban találkoznak a három érdekelt fél képviselői.

A tanácskozáson mindkét fél kifejezésre juttatta azt a kívánságát, hogy meg kell gyorsítani a Szahalin-szigetek körüli kontinentális talapzatban rejlő kőolaj és földgáz felkutatására és kitermelésére tervezett szovjet–japán együttműködés elő-

készületeit. A tervek szerint, még novemberben aláírják az erre vonatkozó főmegállapodást.

Értesülések szerint nem történt komolyabb előrehaladás a tyumeni kőolaj kiaknázásában előirányzott együttműködés ügyében. A legutóbbi szovjet javaslat szerint, a Szovjetunió 1981-től évi 25 millió tonna kőolajat szállítana Japánnak 20 éven keresztül. Japán ellenszolgáltatása egy 2,4 milliárd dollár értékű hitel lenne.

Moszkvában befejeződtek az 1975–1979-re szóló szovjet–francia gazdasági együttműködési megállapodás kidolgozásáról folytatott tárgyalások. Az új szerződés az év végéig érvényben levő előző ötéves egyezményt váltja fel.

A dokumentumot, amely a következő ötéves időszakra kijelöli a szovjet–francia üzleti kapcsolatok elveit, célját és formáit, már parafálták, és aláírására a közeljövőben Párizsban kerül majd sor.

A francia delegáció vezetője a tárgyalásokkal kapcsolatban adott sajtónyilatkozatában elégedetten szólt arról, hogy a két ország teljesítette az 1970–1974-es időszakra megszabott kölcsönös áruszállítási terveit és árucere-forgalmuk megduplázódott.

A norvég miniszterelnök látogatása

Fock Jenőnek, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének meghívására Trygve Bratteli, a Norvég Királyság miniszterelnöke hivatalos látogatást tett Magyarországon.

Bratteli miniszterelnököt fogadta Kádár János, a Magyar Szocialista Munkaspárt Központi Bizottságának első titkára és Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke.

A látogatás során a két miniszterelnök megbeszéléseket folytatott a magyar–norvég kapcsolatokról és a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről.

Trygve Bratteli és kísérete megismerkedett a magyar fővárossal, ellátogatott a Székesfehérvári Könnyűféműbe és a Bábólnai Állami Gazdaságba.

Megbeszéléseik során a kormányfők meglegegedéssel állapították meg, hogy a Magyar Népköztársaság és a Norvég Királyság kapcsolatai eredményesen fejlődnek, jól szolgálják a két ország érdekeit és hozzájárulnak a nemzetközi enyhülés és együttműködés megszilárdításához. Szükségesnek tartják a meglévő lehetőségek jobb kihasználását, országai együttműködésének szélesítését a kölcsönös érdeklődésre számot tartó területeken. Mindkét fél erőfeszítéseket tesz a gazdasági és az ipari együttműködés fokozására. Ezzel kapcsolatban rámutattak arra a fontos szerepre amelyet a magyar–norvég kooperációs vegyes bizottság játszhat a gazdasági, ipari és műszaki együttműködés elősegítésében. Támogatni fogják az üzemek, vállalatok és egyéb gazdasági szervek ezdeményezéseit. Egyetértettek abban, hogy a két ország képviselői a közeljövőben kezdjenek tárgyalásokat új, hosszú lejáratú kereskedelmi megállapodás, valamint közúti fuvarozási egyezmény kötéséről. Hangsúlyozták a kulturális együttműködés jelentőségét és egyetértettek egy államközi kulturális egyezmény megkötésével.

A magyar és a norvég kormányfő kifejezte meglegegedését, hogy a világban tovább tart az enyhülés folyamata. Hang-

súlyozták, hogy a nemzetközi béke és biztonság megszilárdításához minden állam aktív hozzájárulása szükséges.

A miniszterelnökök nagyra értékelték az európai kontinensen bekövetkezett pozitív fejleményeket és az eddig elért eredményeket. Kifejezték reményüket, hogy az európai biztonsági és együttműködési értekezlet második szakasza a lehető legrövidebb időn belül eredményesen befejeződik, és a harmadik szakaszra a legfeljebb szinten kerül sor. Az értekezletnek a helsinki ajánlások szellemében történő sikeres befejezése a tanácskozáson képviselt valamennyi ország és nép érdekét szolgálja.

A két kormányfő az indoknői helyzet megvitatása során hangsúlyozta, hogy a világ e térsége békéjének biztosításához elengedhetetlen a Vietnamból szülő párizsi egyezmények maradéktalan végrehajtása.

Kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy a közel-keleti problémákat tárgyalások útján, az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967. november 22-i, 242. számú és 1973. október 22-i, 338. számú határozata alapján kell megoldani, a genfi konferencia keretében.

A felek aggodalmukat fejezték ki a ciprusi helyzet alakulása miatt, és hangsúlyozták a konfliktus békés megoldásának szükségességét. Nagyra értékelték az Egyesült Nemzetek Szervezete az irányú tevékenységét. Egyetértettek abban, hogy biztosítani kell Ciprus szuverenitását, függetlenségét és területi integritását.

A tárgyalások a kölcsönös bizteltet és megértés szellemében zajlottak le. Trygve Bratteli miniszterelnök látogatása jelentős mértékben hozzájárult a Magyar Népköztársaság és a Norvég Királyság gyümölcsöző kapcsolatainak fejlesztéséhez.

Trygve Bratteli miniszterelnök meghívta Fock Jenő miniszterelnököt, hogy tegyen hivatalos látogatást Norvégiában. A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke a meghívást köszönettel elfogadta.

A közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek kölcsönös csökkentéséről az osztrák fővárosban folyó tárgyalásokon új szocialista kezdeményezésre került sor. Hlesztov nagykövet, a Szovjetunió küldöttségének vezetője a résztvevő szocialista országok nevében terjesztette be javaslatát. Mint több hírügynökség tudósítója közölte, ez a korábbi indítványokhoz kapcsolódva, 1975-ben, a tervezett „első lépcsőben” oldalanként 20 ezer fős csökkentést javasol, oly módon, hogy először a Szovjetunió és az USA redukálna erőt, majd pedig az év másik részében a tárgyalásokon részt vevő többi állam.

Az új kezdeményezés kapcsolódik a szocialista országoknak a világsajtóban többször napvilágot látott korábbi átfogó javaslatához. Eszerint a csökkentés térsége az előzetes konzultációk során létrejött megállapodásnak megfelelően az NSZK, Belgium, Hollandia és Luxemburg, valamint az NDK, Csehszlovákia és Lengyelország területe. A csökkentés kiterjed e térség valamennyi országában a hazai és külföldi fegyveres erőre és fegyverzetre.

E haderőket és fegyverzetet beleértve a szárazföldi csapatokat, a légierőt és a nukleáris fegyverrel ellátott alegységeket, e javaslatoknak megfelelően 1975-ben mindkét oldalnak 20–20 ezer fővel kell csökkentenie. Az 1976–1977-es időszakban az egyezmény mindegyik résztvevője további 15 százalékkal csökkenti e területeken fegyveres erőt és fegyverzetét. Ez a csökkentés kölcsönös jellegű, egyik fél számára sem nyújt katonai előnyöket.

A nyugati országok korábbi ellenjavaslatainak két jellemző vonásuk volt. Dokumentumaik

kiragadták a szárazföldi erőklet a harcokszünet tényezői közül, és tulajdonképpen csak azokat kívánták csökkenteni. Pedig nem kell különösebb katonai szakértelem ahhoz, hogy bárki belássa: a modern haderő legfontosabb ütőerejét korunkban a légierő, továbbá a rakéta-nukleáris fegyverekkel felszerelt alakulatok alkotják. A nyugati terv másik feltűnő vonása, hogy az előirányzott csökkentési periódus első szakaszában csak a Szovjetunió és az USA fegyveres erőt kívánta csökkenteni. Az általuk javasolt csökkentés tehát a NATO-erők zömét nem érintette volna: saját nyilvánosságra hozott adataik szerint a NATO-nak a csökkentés térségében állomásozó 29 hadosztálya közül csak négy az amerikai!

A Bécsben most előterjesztett szocialista javaslat, amelyről a hírügynökségi jelentések beszámolnak, arra szolgál, hogy már a következő időszakban gyakorlati eredményeket érjenek el. Tekintetbe veszi azt a nyugati nézetet is, hogy az első csapatcsökkentéseket a Szovjetunió és az Egyesült Államoknak kell végrehajtaniuk, de ezt követően az év hátralevő részére bizonyos csökkentéseket irányoz elő a Varsói Szerződés többi érintett országa, illetve a többi NATO-ország számára is. Az új szocialista javaslat konstruktív diplomáciai kezdeményezés, tükrözi azt az elvi alapot, amelyen a szocialista diplomácia e kérdésben áll — a felek változatlan egyenlő biztonságának elvét —, s egyben kifejezi a készséget a kompromisszumra is; ezért lehetővé teheti az előrehaladást, a jelenleg vitatott kérdések megoldását, azt, hogy a politikai enyhülést e fontos térségben kiegyeztetni a katonai enyhülés is.

Ellentmondásos közös piaci magatartás az EGK és a KGST kapcsolatának ügyében

A Közös Piac miniszteri tanácsának luxemburgi ülésén megtárgyalták a kilenck és a szocialista országok viszonyát. Ez a téma két kérdés kapcsán is szerepelt a kilenc külügyminiszter értekezletén. A zart ülésen volt szó arról, hogy az EGK miként válaszoljon Faggyejevnek, a KGST főtítkárnak meghívására, aki moszkvai megbeszéléseket ajánlott a nyugat-európai gazdasági szervezetnek. A válasz, amelyet néhány napon belül küldenek el, azt ajánlja, hogy az első megbeszélést „magas rangú funkcionáriusok szintjén” folytassák, vagyis Ortoli, az EGK bizottságának elnöke csak azután látogasson el a KGST főtítkárához, ha az előkészítő megbeszélések megfelelő eredménnyel járnak. A döntést azzal magyarázzák, hogy a Közös Piac még mindig igyekszik „rangkülönbséget” tenni a két szervezet között.

A miniszteri tanács ülésén megtárgyalták, hogyan alakítsák a kilenck kereskedelmi kapcsolatait a szocialista országokkal. A Közös Piac korábban elhatározta, hogy a tagállamok az év végétől nem hosszabbíthatják meg kétoldalú kereskedelmi megállapodásaikat a szocialista országokkal. Ennek célja az volt, hogy rákényszerítsék a szocialista országokat az EGK elismerésére anélkül, hogy a kilenck hasonló lépést tennének a KGST irányában, az egyenlőség alapján. A mostani döntés megkezdte ezt a problémát. azzal a megfontolással, hogy az elvi rendezés a tagállamok szerződéseik nélkül folytathatják a kereskedelmet.

A miniszteri tanács által jóváhagyott tervezet ellentmondásos: elfogadja a diszkriminációk nélküli kereskedelem elvét és azt is, hogy fel kell számolni az áruforgalmat nehezítő megkötöttségeket, de ezeket csak fokozatosan akarja megszüntetni, mégpedig úgy, ahogyan az EGK saját érdekeit kívánják, és továbbra is fenn akar tartani egyes importkvótákat, amelyek néhány fontos cikk terén gátolják a kereskedelem bővítését.

Ford elnök váratlanul sajtóértekezletet tartott a Fehér Házban. Arra a kérdésre, optimista-e a SALT-egyezmény megkötésével kapcsolatban Kissinger moszkvai tárgyalásai után, az elnök azt válaszolta — Úgy hiszem, Brezsnyev és Kissinger nagyon konstruktív tárgyalást folytatott. A dolgok értelmezése között csökkentek a nézetkülönbségek. A moszkvai tanácskozás nyomán létrejött haladás lehetővé teszi, hogy november folyamán találkozzam Brezsnyevvel Vlagyivosztokban. Reméljük, hogy minden egyes lépés, tárgyalás előrehaladást eredményez és

Ford eredményeseknek minősítette Kissinger moszkvai tárgyalásait

elérhető lesz a SALT-egyezmény.

Az elnök más kérdésekre válaszolva bírálta a demokrata pártot. Kijelentette: ha a választások nyomán olyan kongresszus jönne létre, amely nem érti meg az enyhülési politika kiszélesítésének szükségességét, az korlátozhatná az elnök politikáját.

Ford elnök törvényjavaslatot írt alá, amely véget vet annak az elnöki „jognak”, hogy a Tajvan és a Kínai Népköztársaság partjai közelében levő Pescadecres-szigetek „védelmére” amerikai fegyveres erőklet vessen be.

A miniszteri tanács által jóváhagyott tervezet ellentmondásos: elfogadja a diszkriminációk nélküli kereskedelem elvét és azt is, hogy fel kell számolni az áruforgalmat nehezítő megkötöttségeket, de ezeket csak fokozatosan akarja megszüntetni, mégpedig úgy, ahogyan az EGK saját érdekeit kívánják, és továbbra is fenn akar tartani egyes importkvótákat, amelyek néhány fontos cikk terén gátolják a kereskedelem bővítését.

Ford elnök törvényjavaslatot írt alá, amely véget vet annak az elnöki „jognak”, hogy a Tajvan és a Kínai Népköztársaság partjai közelében levő Pescadecres-szigetek „védelmére” amerikai fegyveres erőklet vessen be.

A miniszteri tanács által jóváhagyott tervezet ellentmondásos: elfogadja a diszkriminációk nélküli kereskedelem elvét és azt is, hogy fel kell számolni az áruforgalmat nehezítő megkötöttségeket, de ezeket csak fokozatosan akarja megszüntetni, mégpedig úgy, ahogyan az EGK saját érdekeit kívánják, és továbbra is fenn akar tartani egyes importkvótákat, amelyek néhány fontos cikk terén gátolják a kereskedelem bővítését.

Ford elnök törvényjavaslatot írt alá, amely véget vet annak az elnöki „jognak”, hogy a Tajvan és a Kínai Népköztársaság partjai közelében levő Pescadecres-szigetek „védelmére” amerikai fegyveres erőklet vessen be.

Szovjet-NSZK tárgyalások

A Kremli Vlagyimir-teremben két dokumentum aláírásával értek véget a szovjet-nyugatnémet tárgyalások, amelyek — a moszkvai szerződés alapján — a kialakult párbeszéd folyamatosságának és a kapcsolatok megszilárdítására irányuló kölcsönös szándékának a jegyében folytak. Egyúttal pedig új lehetőségeket is nyitottak a két ország további együttműködése előtt.

Az egyik dokumentum a tárgyalások eredményeit öszszefoglaló terjedelmes közös nyilatkozat, amelyet Leonid Brezsnyev és Helmut Schmidt írt alá. A másik kormányközi megállapodás, amely a gazdasági együttműködés továbbfejlesztéséről intézkedik, s a nyersanyagkitermelés, az energetika, illetve az üzleti kapcsolatok technikai lebonyolításának megkönnyítése terén egészíti ki a már érvényben levő tízéves együttműködési egyezményt.

Ami a tárgyalások konkrét eredményeit illeti, a közös nyilatkozatból kitűnik: Leonid Brezsnyev és Alekszej Koszigin elfogadta a kancellár meghívását, a párbeszéd tehát folytatódik. Lényeges új elem, hogy emellett most intézményesítették a külügyminiszterek politikai konzultációinak rendszerét: ezeket legalább évente egyszer megtartják. E két ténnyel összefüggésben a kancellár maga is hangsúlyozta, hogy folytatni kívánja a Szovjetunióval fejlődő jó viszony politikáját, s ebben a jövőre nézve is a moszkvai szerződést tekintti irányadónak.

Európát illetően a közös nyilatkozat állást foglal a biztonság értekezlet mielőbbi megtartása mellett, kiemeli, hogy mindkét részlől jelentőségeket megfigyelően kezelik a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokat, és elő kívánják mozdítani minden fél számára elfogadható megállapodás ki-munkálását. Nyugat-Berlinről a nyilatkozat megerősíti, hogy a felek a vonatkozó néghatalmi egyezmény, illetve a tavalyi szovjet-nyugatnémet közlemény alapján állnak. Ezzel összefüggésben figyelmet érdemel, hogy Schmidt a szovjet atomerőmű-építésben tervezett nyugatnémet közreműködésről szólva, nemcsak azt mondta, hogy az NSZK-ba a szovjet határoktól kiépítendő távvezeték Nyugat-Berlin energiellátására is szeretnék felhasználni, hanem nyomban hozzáfűzte: „Természetesen ehhez mindkét részlől tárgyalni kell még az NDK kormányával is, mert a vezeték az NDK területén haladna keresztül.”

A közlemény egyébként megelégedéssel állapította meg, hogy lényeges haladás történt annak a hosszú lejáratú három oldalú megállapodásnak a megkötésével kapcsolatos tárgyalásokon,

amely szerint Irán a Szovjetunió területén keresztül szállít földgázt a Német Szövetségi Köztársaságnak.

Megvitaták azt a kérdést, hogy a két ország gazdasági és kulturális eredményeiről kiállításokat rendeznek egymás országában. Az idei márciusi düsseldorfi szovjet kiállítás sikeres volt. A szövetségi kancellár reinényét fejezte ki — mondja a közlemény —, hogy az NSZK 1975. évi, tavaszi moszkvai kiállítás is eredményes lesz.

Az SZKP KB főtükére és a szövetségi kancellár megelégedéssel állapította meg, hogy lényeges haladás történt a kétoldalú kapcsolatok más területein is. A Szovjetunió és az NSZK parlamenti képviselői kölcsönös látogatásokat tettek. Fejlődnek a kapcsolatok a kultúra, az oktatás és a sport terén, erősödnek az érintkezések a szakszervezetek, az ifjúsági szervezetek és más testvérszervezetek között, a két ország állampolgárai között.

Megállapítva, hogy kedvező a fejlődés a humanitárius kérdések megoldásában, a felek sikrasszálltak azok további pozitív vizsgálata mellett.

A gazdasági együttműködésről szólva, figyelmet érdemel, hogy az idén 50 százalékkal emelkedik a kereskedelmi forgalom a tavalyihoz képest, s a közös nyilatkozat jelzi a szándékot, hogy a gazdasági kapcsolatok alapelveit a Közös Piac januárban életbe lépő korlátozó intézkedése után is fenntartsák, sőt, ezek az elvek tükröződnek a kormányközi megállapodásban is. (Ide kíváncsok, hogy a közös nyilatkozat a kölcsönösen előnyös európai gazdasági együttműködés érdekében állónak minősítette azt, ha a KGST és a Közös Piac hivatalos kapcsolatra lépne egymással.)

Ami a további magyarányú kooperációs elképzeléseket illeti, Schmidt az előző nap aláírt földgáz-megállapodást üdvözölve hangsúlyozta, hogy további egyezményekre számít, s az újonnan felmerült lehetőségek között említett egy hatalmas olajfinomító felépítésében való együttműködést is.

— Még csak az út elején vagyunk — mondta erről a moszkvai tévé kamerái előtt a szovjet fővárostól búcsúzva a kancellár. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági kapcsolatok fejlődése tovább szilárdítja a politikai viszonyt a két ország között.

Megköszönve a szovjet emberek vendégszeretetét, a nyugatnémet kormányfő elmondta: tudatában van annak, hogy ez nem mindig volt ilyen magától értetődő, és éppen a háború okozta szenvedések emléke volt az, amely erőt adott a szovjet-nyugatnémet kapcsolatok új alapokra való helyezéséhez.

A rabati arab csúcserkezeslet határozata

A PFSZ a palesztin nép egyetlen törvényes képviselője

A rabati csúcserkezesleten részt vevő arab államfők ötpontos határozatot fogadtak el, amelynek értelmében a Palesztinai Felszabadítási Szervezetet a palesztin nép egyetlen törvényes képviselőjének tekintik. A határozat a következő pontokat tartalmazza:

1. Az arab államfők hangsúlyozzák a palesztin nép elidegeníthetetlen jogát hazájára és az önrendelkezés gyakorlására.
2. Hangsúlyozzák a palesztin nép elidegeníthetetlen jogát független nemzeti hatóság létrehozására, a PFSZ-nek, mint a palesztin nép egyetlen törvényes képviselőjének a vezetése alatt minden felszabadított területen. Valamennyi arab állam elismeri és támogatásában részesíti ezt a hatóságot a különböző tevékenységi területeken.
3. Az arab elkötelezettség keretein belül támogatják a PFSZ-t megbízatásának nemzeti és nemzetközi szintű gyakorlásában.
4. Felszólítják Jordániát, Szíriát, Egyiptomot és a PFSZ-t, hogy javasoljon részletes megoldásokat az egymás közötti kapcsolatok felállítására.
5. Támogatják a palesztin nép egységét és kötelezik magukat, hogy nem avatkoznak a palesztin belügyekbe.

A kompromisszumos megállapodás, amellyel Huszejn jordániai király szinte minden vonatkozásban engedelmeket tett a PFSZ-nek, hosszú, nem hivatalos megbeszélés-sorozat nyomán jött létre.

Rabati arab diplomáciai források szerint a PFSZ vezetői sereg hamarosan bejelentik egy ideiglenes kormány megalakulását. Egyelőre nem ismert, hogy az ENSZ-közvetítés palesztin kérdéssel kapcsolatos vitájára már ennek a kormánynak a képviselői utaznak-e New Yorkba.

A csúcskonferencián részt vevő palesztin küldöttség szóvivője cáfolta azokat a híreket, amelyek szerint Jasszer Arafat, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet elnöke hozzájárul ahhoz, hogy a genfi konferencia következő szakaszának munkájában palesztin-jordániai közös küldöttség vegyen részt.

A csúcserkezeslet utolsó napján a résztvevők két további fontos határozatot hoztak. Az első értelmében az arab államok összesen 2,45 milliárd dolláros segélyben részesítik az Izraellel közvetlenül szembeálló országokat. Az egyiptomi kormány egymilliárdot, Szíria ugyan csak egymilliárdot, Jordánia 300 milliót és a PFSZ 50 millió dollárt kap az összegből.

A konferencia hivatalos körrei szerint a második határozat közös katonai parancsnokság felállítására, illetve a meglévő egyiptomi-szíriai parancsnokság kibővítésére vonatkozott. Ennek értelmében az izraeli frontokon átlomázó egyiptomi, szíriai, jordániai és palesztin egységeket közös parancsnokság alá vonják.

Jasszer Arafat, a PFSZ végrehajtó bizottságának elnöke Rabatban sajtóértekezletet tartott. Korábban II. Hasszán marokkói király bejelentette, hogy a jövő héten Ammanban Arafat találkozik Huszejn jordán királlyal. A PFSZ végrehajtó bizottságának elnöke ezt nem erősítette meg. Nyugati hírhírnökök azonban Arafat nyilatkozatából arra következtetnek, hogy a találkozóra mindazonáltal hamarosan sor kerül. Arafat kijelentette: „Elhatároztuk, hogy a frontországok négyes találkozó tartanak, s katonai, gazdasági és politikai téren egybehangzólag a területeinket megszállt ellenség ellen vívott közös harcot.”

Az arab egységet új támadások fenyegetik Izrael és az Egyesült Államok részéről

A kairói sajtókommentárok-ból arra lehet következtetni, hogy a rabati arab csúcserkezeslet egyik titkos határozata adott esetben az „olajfegyver” újbóli bevezetését helyezi kilátásba. Az Al Ahram például arra figyelmezteti az Egyesült Államokat: egyáltalán nem áll érdekében, hogy az izraeli nyomásnak engedve, figyelmen kívül hagyja a rabati csúcserkezeslet kialakult új realitásokat, és elvitassa a tárgyalási jogot a Palesztinai Felszabadítási Szervezettől. A palesztinai nép kisemmizésére irányuló kísérletek ugyanis súlyos következményeket vonnak maguk után az arab világban, amelynek legnagyobb

az olajtartaléka. „Amerika bizonyára tisztában van azzal — hangoztatja a lap kommentárja —, hogy nagyhatalmi tekintélye attól függ: sikerül-e biztosítani a nyugati világ folyamatos és kiegyensúlyozott kőolajellátását.”

Az Al Akhbar bizonyosra veszi, hogy a rabati csúcserkezeslet megszilárdult arab egységet újabb támadások és összeesküvések fenyegetik Izrael és a patrónsa, az Egyesült Államok részéről. „A Genfben vezetett út rövidebbé és világosabbá vált — írja —, bár számíthatunk rá, hogy Izrael és az Egyesült Államok akadályokkal tűzdelté tele ezt az utat.”

tásának hiányát ajánlja felülvizsgálatra.

A jobboldal, amely profitált a koalíció vereségeiből, örömmünepet ül, és mint CDU—CSU-berkekben hangoztatják, a győzelemre nem kell okokat keresni. Eközben nem nagyon hangsúlyozzák, hogy szavazategyezségeik ellenére Hessenben megmaradt az SPD—FDP koalíció.

Elemezni az SPD-nek és a FDP-nek kell. A szociáldemokraták például aligha mehetnek el olyan figyelmeztető jelek mellett, mint hogy visszesezsük a nagyvárosokban a legszembetűnőbb. A munkanélküliek fenyegető egymilliósi létszáma alighanem sok ipari munkást, alkalmazottat és kisembert riasztott el az SPD-től. A munkahelyük elvesztésétől való félelem a CDU—CSU malmára hajtotta a vizet. Hasonlóképpen az infláció. A nyugatnémet dolgozó aligha vizsgálódhat azzal, hogy más nyugat-európai országokban még bizonytalanabb a kisemberek jövője. Az 1975. január elsején életbe lépő adóreform

kezdetben még ígért valami csekély előnyt, havi 30—50 márká jövedelemnövekedést a bérből és fizetésből élőknek, de máris láthatók egy másfajta adó felemelésének kedvezőtlen kihatásai. Továbbá az sem fizetődik ki a koalíciós kormány számára, hogy a meglehetősen apolitikus és CDU—CSU befolyás alatt álló paraszti rétegek anyagi követeléseit többnyire felvállról kezelik.

Aki manapság az NSZK-ban Hessen vagy Bajorországot mond, valójában Bonnra gondol. Vagyis az 1976-ban esedékes országos választásokra. A CDU—CSU útjára Hessenből és Bajorországból a jövő tavasszal folytatódó további öt tartományi választáson át, a kormányhatalom megragadásáig terjed. Az SDP—FDP most kétségtelenül nehéz helyzetben van, mert nemcsak a fokozódó politikai nyomást, hanem a vele párosuló erkölcsi-pszichológiai terhelést is el kell viselnie, ha meg akarja őrizni a kormányához szükséges többség bizalmát.

Algéria nemzeti ünnepe

Algéria két évtizede, 1954. november 1-én történelmének fordulópontjához érkezett: ezen a napon kezdődött meg a fegyveres küzdelem a francia gyarmatosítók ellen, az évszázados idegen uralom felszámolásáért.

A kolonialisták azt remélték, hogy gyorsan elfojtják a nemzeti felszabadítási harc fellobbant lángját. A gyengén felfegyverzett ellenálló csoportokkal szemben bevetették a legmodernebb haditechnikát, a hírhedt idegenlegionisták és ejtőernyősök állig felfegyverzett, jól képzett egységei tűzzel-vassal próbálták szétzúzni a felkelést, véres terrorral megfélemlíteni a gyűlölt idegen elnyomás ellen harcba szállt tömegeket. Az algériai nép szabadságvágyát azonban nem fojthatták el a terror. A hősi harc, amely rövidesen átterjedt az egész országra, több mint hét éven át tartott. Csaknem egymillióan estek áldozatul a gyarmatosítók elleni háborúnak.

2695 véres nap után a Nemzeti Felszabadítási

Front, az FLN vezetésével az algériai nép végül győzedelmeskedett elnyomói, létrejött az eviani egyezmény, és 1962 szeptemberében, 132 évi gyarmati elnyomás után megalakult a szabad, független Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság.

A fiatal algériai állam megalakulása óta aktív, antiimperialista és antikolonialista külpolitikát folytatva a fejlődő országok tekintélyes képviselőjévé vált. Következetes és haladó politikai irányvonallal jelentős szerepet játszik az arab világban is. Széles körű és gyümölcsöző kapcsolatokat alakított ki a szocialista országokkal — köztük hazánkkal —, amelyek már a felszabadító harc kezdetétől minden területen támogatták és támogatják az algériai népet.

Algéria népének a szabadságért vívott hosszú, nehéz harcát csakúgy, mint áldozatkész munkáját hazája felvirágoztatásáért őszinte rokonszenvvel kíséerte és kísérő figyelemmel az egész haladó emberiség.

Eredményes párbeszéd

Jelentékenyen meg kellett változnia az európai légkörnek ahhoz, hogy olyan egymástól távoli kapcsolataikban sem történelmi hagyományokra, sem különös egymásrautaltságra nem támaszkodó államok, mint a Norvég Királyság és a Magyar Népköztársaság, kormányfői szinten is keressék együttműködési lehetőségeik bővítését. Magyarázatul a szocialista közösség erőfeszítései nyomán megmutatózó változások szolgálnak: mind realisabbak az európai biztonsági rendszer távlati is. Az adott konkrét példán pedig — a hozzá hasonló találkozó sorozatába, rendszerébe illeszkedve — munkatársunk, Megelégedéssel regisztrálhatjuk, hogy a két ország történelmében kormányfő most első ízben látogatott el a másik államába.

Vége realis esélyei vannak egy olyan tartós fejlődésnek, amelyre az lesz jellemző, hogy egymástól két-három repülőóránnyira élő országok népei lehetséges együttműködésüket is megszervezik és a béke érdekében erősítik. Újabb példája van annak, hogy ezt különböző társadalmi rendszerekben élő országok tudják is, akarják is.

Lengyel-nyugatnémet gazdasági együttműködési megállapodást írtak alá

Genscher nyugatnémet külügyminiszter és Olszewski lengyel miniszterelnök-helyettes és külkereskedelmi miniszter aláírta a két ország tíz évre szóló gazdasági, ipari és műszaki együttműködési megállapodását. Ennek értelmében lengyel-nyugatnémet vegyesbizottságot állítanak fel, hogy ipari beruházásokhoz (gépgyártás, kohóipar, vegyipar, szén- és ásványolajfeldolgozás, elektronika, építőipar, könnyűipar, nyersanyag és energiatermelés, élelmiszeripar) útmutatásokkal és tisztázással szolgáljon. Ha

sonló kooperációs egyezményeket kötött az NSZK a közelmúltban több más szocialista országgal is.

Genscher az egyezményt melletti beszédében elismeréssel szölte a két ország árucseretorgalmának fellendüléséről. Ebben a hónapban a forgalom volumene értékben meghaladja a négy milliárd márkát. A szocialista országok között a Szovjetunió után Lengyelország a nyugatnémet külkereskedelmi partnere, az NSZK pedig a nyugati országok között első helyen szerepel a lengyel külkereskedelemben.

Meghalt Louis Saillant, a CGT titkára

Párizsban szívroham következtében hunyt Louis Saillant, a Szakszervezeti Világszövetség tiszteletbeli elnöke, a CGT titkára, a Nemzetközi Lenin-békedíj kitüntetettje.

★

Louis Saillant egész életét a munkásosztály érdekeinek szolgálatába állította. Velence városában született 1910-ben. 16 éves korában lett a CGT tagja, 19 évesen a városi, 21 évesen a megyei szakszervezeti szövetség titkára. 1938-ban a CGT adminisztratív

bizottságának tagjává választották. A fasiszta megszállás idején a CGT illegális irányítású tagja volt: 1943. májusától a CGT képviselőjeként részt vett az ellenállás nemzeti tanácsának tevékenységében, majd 1944 szeptemberében a tanács elnökévé választották.

A Szakszervezeti Világszövetség megalakításakor, 1945 októberében Saillant-t választották a szakszervezet főtíkárává. Tisztségétől 1969-ben vált meg egészségi állapotának romlása miatt.

VILÁGHÍRADO

NSZK

Tanulságok a választás utánra

A hesseni és a bajorországi választásokon elszenvedett vereségek nem kis sokkot váltottak ki a nyugatnémet kormánykoalíció pártjaiból. A mélyreható elemzések még ezután következnek, a vereségek okait egyelőre inkább magyarázzák, mint önkritikusan vizsgálják. A vesztesek táborában most főleg a bűnbakvariációk keresésével töltik az időt.

Willy Brandt, az SPD elnöke, pártjának balszárnyát hibáztatja és a CDU—CSU nacionalizmusát, demagógiáját veti az ellenfél szemére, amiért tagadta a kormánykoalíció gazdasági sikereit. A liberális Frankfurter Rundschau

hozzáfűzi: „Végül is nem lehet mindig arról szónokolni, hogy milyen jól megy nekünk más országokkal szemben.”

Genscher szabad demokrata párti elnök szerint Hessenben az FDP-nek a szociáldemokraták által elkövetett hibákra kellett ráízetniük. Hambrücher asszony, az FDP al-elnöke, a bajorországi vereségeért pártjának úgynevezett egyházi tiszteit okolja, amelyek az állam és az egyház szétválasztását sürgetik. Az SPD országos elnökségének keddi ülése már valamivel tovább ment. A külsőleges okok mellett a párton belüli áldatlan vitákat, az önelégtelenséget, az erők összpontosí-

A büntetési rendszer fokozatossága

2

Cikkünk előző részében — áttekintve a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek a bűnűldözésre vonatkozó részét — foglalkoztunk a figyelmeztetés

szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztheti,

ha — az elkövető személyi körülményeit, előéletét, valamint az elkövetett bűncselekményt figyelembe véve — a büntetés célja a büntetés végrehajtása nélkül is elérhető. Különös méltánylást érdemlő körülmények esetén pedig az 1 évnél hosszabb, de 2 évet meg nem haladó szabadságvesztés felfüggesztését is lehetővé teszi a törvény. A végrehajtásában felfüggesztett büntetés kifejezetten nevelő jellegű büntetés. (Magyarországon a törvény már 1908-ban lehetőséget adott a büntetés végrehajtásának fel-

téssel, a pénzbüntetéssel és a javító-nevelő munkával, eljutottunk a felfüggesztett szabadságvesztésig.

A Btk. 70. § (1) bekezdése szerint a bíróság az 1 évet meg nem haladó

függesztésére, de korántsem ilyen tág körben, mint a mai jog. Akkor ugyanis csak az 1 hónapot meg nem haladó tartamú büntetést lehetett felfüggeszteni. Ha ezt összehasonlítjuk a mai törvénnyel, a különbség rendkívül nagy, hiszen 1 hónap és 2 év között igen jelentős a különbség, amely a szocialista jog humanitására utal. A felfüggesztés próbaideje vétség miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetés esetén 1—3 év, büntetés miatt kiszabottnál pedig 1—5 év.

Ez a büntetés

elsődlegesen erkölcsi büntetés.

Kifejezésre juttatja a társadalom erkölcsi rosszallását; a bíróság ugyan kiszabja a büntetést, azt azonban nem kell letölteni csak akkor, ha az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélik, vagy az ilyen bűncselekmény miatt kiszabott javító-nevelő munkát szabadságvesztésre változtatják át.

A gyakorlat azt mutatja, hogy az ilyen büntetés, az

a büntetés végrehajtása nem függeszthető fel,

ha a közügyektől eltiltást, kitiltást vagy kiutasítást alkalmaztak, ha az elkövető a bűncselekményt a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt vagy szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatt követte el. A végrehajtás szintén nem függeszthető fel, ha az elkövetőt a bűncselekmény véghez vitelét megelőzően szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kiállításától, vagy végrehajthatóságának megszűnéséről az újabb bűncselekmény elkövetéséig — szándékos büntetés miatt kiszabott szabadságvesztés esetén — 5 év — szándékos vétség miatt kiszabott szabadságvesztés esetén — 3 év még nem telt el, kivéve,

esetek túlnyomó többségében, eléri a célját. A végrehajtást csupán ritkán kell elrendelni, ami arra utal, hogy ez a büntetés is jól szolgálja az elítelt nevelését.

Arra, hogy mikor nem lehet a büntetés végrehajtását felfüggeszteni, részben a törvény, részben a Legfelsőbb Bíróság irányutalása ad választ.

A törvény szerint

ha a büntetés végrehajtását felfüggesztették.

A Legfelsőbb Bíróság pedig a XXXIV. sz. Büntető Elvi Döntésben arra hívja fel a bíróságok figyelmét, hogy a büntetés végrehajtása felfüggesztésének kedvezményében általában nem részesíthetők a nagyobb súlyú, a társadalomra fokozottabb veszélyességű szándékos bűncselekmények, a szocialista erkölcs szerint különösen elítélendő bűncselekmények elkövetőit, valamint az olyan nem szándékos bűncselekmények elkövetőit, akiknél a gondatlanság magas foka állapítható meg és a bekövetkezett eredmény is súlyos, továbbá a társadalomra kiemelkedően veszélyes bűnözők, végül az olyan bűnelkövetők, akik ellenséges beállil-

lottságukból fakadó, illetve ezzel összefüggő bűncselekményt követtek el.

Nem függeszti fel a bíróság a nagyobb kárt okozó vagyon elleni bűncselekmények, a nem erkölcsi elleni bűncselekmények, az élet elleni bűncselekmények miatt kiszabott

A végrehajtható szabadságvesztés

a szocialista jogelveken alapuló büntetési rendszerben csak akkor alkalmazható, ha az elkövetett büntetés és az elkövető társadalmi veszélyessége ezt feltétlenül indokolja, a társadalom védelme pedig szükségessé teszi, mondja a Büntető Törvénykönyv általános indoklása.

Az eddig ismert büntetések súlya úgy fokozható, hogy a bíróság hosszabb tartamú, illetőleg a pénzbüntetésnél nagyobb összegben szabja ki a büntetést. A szabadságvesztés-büntetés súlya kétféleképpen fokozható: a tar-

szabadságvesztéseket. Nem függeszti fel a halálos közúti baleset gondatlan okozása miatt kiszabott szabadságvesztést sem, kivéve abban az esetben, ha a baleset előidézésében a sértett igen jelentősen közrehatott.

tam és a tartalom szempontjából. Azt, hogy milyen hosszú legyen a büntetés időtartama, elsősorban maga a törvény határozza meg: a veszélyesebb bűncselekményeket hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegeti. (Nyilvánvalóan súlyosabban bünteti az emberölést, mint a súlyos testi sértést.) A büntetés mértékének megállapításánál azonban jelentősége van a súlyosító és enyhítő körülményeknek.

Mivel a bűnösség, a bűncselekmények körülményei ferdítésként sokrétűek, most csak

a visszaesők felelősségéről

ejtünk néhány szót.

Iránymutatást a Legfelsőbb Bíróságnak — a büntetőeljárásban ismételt felelősségre vontak megítéléséről szóló — 6. sz. irányelve ad. Az irányelv rámutat arra, hogy a visszaesésnél az elkövető társadalmi veszélyességének foka olyan nagy jelentőségű, hogy ehhez képest az objektív tényezők alárendeltek. Természetes azonban, hogy a tárgyi oldal jelentősége nem enyhíthető el. Ez azt jelenti, hogy a visszaesőt, azonos cselekmény elkövetése esetén lényegesen hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítéli a bíróság, mint azt, aki először ütközött össze a törvénnyel.

A cselekmény súlyának és az elkövető előéletének azonban nemcsak a büntetés mértékére — tartamára — van kihatása, hanem a büntetés

elrendelheti a szigorított őrizetet is.

Ez pedig azt jelenti, hogy a kiszabott büntetés letöltése után még kettőtől öt évig terjedő időt kell fegyházban tölteniük.

Miután vázlatosan áttekintettük büntetési rendszerünket, helyenként érintve a büntetés-kiszabás gyakorlatát is, most már csak arra a kérdésre kell válaszolnunk —

tartalmára is. Az államellenes bűncselekmény, a minősített emberölés és rablás miatt kiszabott büntetést fegyházban kell kitölteni. Ugyanez a büntetés-végrehajtási fokozat azoknál is, akik ugyan most nem ilyen súlyos bűncselekményt követtek el, de korábban már szándékos bűncselekmény miatt két ízben szabadságvesztésre ítélték őket, és az utolsó büntetés kiállításától 5 év még nem telt el.

Az előadottakhoz még hozzá kell tennünk, hogy a veszélyesebb bűncselekmények miatt már háromszor, együttesen legalább 3 évi szabadságvesztésre ítélték a bíróság — ha a most elbírált cselekményért legalább 1 év szabadságvesztés-büntetést szab ki — ügyései indítványára

bár helyenként érintettük —, hogy vajon milyen is a büntetés-kiszabás gyakorlata. ezt tesszük, rájövünk, hogy bíróságaink ítéletei nem súlyosak és nem enyhék, hanem olyanok, amelyek megfelelnek a törvénynek és a jogpolitikai irányelveknek.

Dr. K. I.

A MELLÉKBÜNTETÉS

Nánási Béláné júliusban szabadult, és máris újabb jogerős ítéletet tölti. Ez a hetedik büntetése, s az első alkalom kivételével mindannyiszor ugyanazért — tiltott visszatérésért — ítélték el.

— Miért nem nyugszik bele, hogy kitiltották Budapestről?

— Belenyugodtam volna én, de hát mindig úgy alakultak a körülmények... Legutóbb is olyan kevésen múlt, hogy végleg kint maradjak. Bentről próbáltam elhelyezkedni, de nem sok eredménnyel. Mindenütt nemleges választ kaptam. Végül a síófoki csokoládégyárból azt írták, hogy felvennének. Hatszáz forinttal szabadultam. Hol kapok én síófokot, a nyári szezonban lakást? Egyszerűen nem tudom megfizetni, ezért oda nem is mentem...

— Már amikor jelentkezett, gondolnia kellett volna erre... Úgy tűnik, nem elég körültekintően ítéli meg a saját helyzetét...

— Lehetséges... De higgye el, hogy olyan pechves vagyok! Heves megyében, az egyik kis községben volt állandó bejelentett lakásom, ott viszont egyáltalán nincs munka. A próbálkozásaim eredménytelenek voltak. Nem sikerült olyan munkahelyet találnom, ahol szállás is van. Végül elmentem a hatvani kapitányságra, ahol megígérték, hogy segítenek.

— Hogy került akkor Pestre?

— Október elseje volt, hú-

vősebbre fordult az idő. Fáztam. A télikabátom és néhány melegebb pulóverem Pesten hagytam, ismerősök-nél. Gondoltam, feljövök érte, s még aznap vissza is utaztam. A vonaton eszembe jutott, hogy bemegyek a rendőrségre, és kérek tartózkodási engedélyt. Aztán megsejtettem. Elszaladtam az ismerősömhöz, de mondták a házban, ahol lakik, hogy csak két óra után lesz otthon. Mit csináljak? Fáztam az utcán egy szoknyában és egy blúzban, meg furcsán is néztek rám az emberek. Nem akartam így presszóba menni, beléptem a közeli talponállóba. Még fel sem hajtottam a féldecimet, amikor jött a rendőrség. Azonnal elvittek.

— Ha egyenesen a rendőrségre megy, mindezt elkerülhette volna...

— Igen... De olyan ügyefogyott vagyok a magam dolgában... Meg aztán nekem nem is sikerül semmi... Ha legalább egyszer tudtam volna valahol gyökeret ereszténi... Az ország bármelyik részébe elmennék, nem félek én a munkától. Voltam Székesfehérváron is, a könnyűféműben. Szóba sem álltak velem.

— Többször foglalkoztunk a könnyűféművel lapunkban, s hangszólítottuk, hogy csak férfiakat fogadnak.

Miért nem próbálkozott női munkakerületet foglalkoztató üzeme-knél?

— Voltam Pécsen is... De azt tapasztaltam, hogy ha meglátják a személyi igazolványomban a kitiltást, mindjárt bizalmatlanok lesznek... Pedig azt csak mellékbüntetés-ként kaptam az első ítéletemkor, amikor közveszélyes munkakerületért és hatóság elleni erőszakért állítottak bíróság elé.

— Ez mikor történt?

— Hatvannyolcban. Szerencsétlen év volt. Elváltam a férjemtől, alberletbe költöztem. Kiléptem a munkahelyemről. Tizenhat napja nem dolgoztam, amikor a piacon beleavatkoztam egy vitába, aztán jött a rendőr. Iszoltattak... Így kezdődött... Negyvenkét éves koromban... Azóta szabadulok, bejövök... A leghosszabb ítéletem eddig kilenc hónap volt.

— Most mennyi?

— Hat hónap. Félttem egy kicsit, amikor megláttam a bírónőt, mert már „ismertük” egymást. Nem is fellebbeztem...

— Hogyan látja most a helyzetét?

— Gondolnom kell arra, hogy öregségemre legyen valami lakásom és megélhetésem. Tizennyolc éves munkaviszonyom van eddig, még

szerezhetnék hozzá jó pár esztendő, hogy rendes nyugdíjam legyen. Mondta is a nevelőasszony, hogy bár áprilisban szabadulok, már most kezdjek hozzá munkahely kereséséhez. Az a baj, hogy a prospektusokban hirdett állásokra általában férfiakat keresnek. Kévszár az olyan munkalehetőség nők számára, ahol szállás is van.

— Nincs olyan rokona, ahol átmenetileg meghúzódhatna? Az mindjárt könnyítene a helyzetén.

— A szüleim régen meghaltak, testvérem nem volt, rokonokat nem ismerek. Pesten vannak barátaim, akiknél lakhatnék, családtagként élhetnék, s az elhelyezkedés sem lenne gond. Már érdeklődtem, hogyan lehetne a kitiltást feloldani. Azt mondták, csak az a bírótól lehet el, aki adta. Ezt szeretném valahogy elintézni. Úgy tudom, a mellékbüntetés öt évre szól, s a börtönben töltött idő nem számít bele.

— Saját érdeke, hogy ne sodródjon tovább... Próbáljon meg talpra állni...

— A nevelőasszony nagyon haragudott, amikor megint meglátott. Azt mondta: „Nánásiné, ha a legközelebb szabadul, én várom a kapuban, s elviszem oda, ahova kell... Addigra szerzünk munkahelyet és szállást... Még egyszer meg ne lássam!... Higgye el, nevelőnő, tisztelettel — mondtam neki —, én örülnék annak a legjobban...

S. I.

Vác—Székesfehérvár—Sopronkőhida

Gálai János ez év májusában nyolcadszor lépett ki a börtön kapuján. Ezúttal a Váci Fegyházból szabadult.

Sorozatós bűncselekményei miatt már éveken keresztül minden kapcsolata megszakadt a családjával. Ezért úgy határozott, hogy a Székesfehérvári Könyv-féműnél helyezkedik el, ahol egyúttal szállást is biztosítanak.

Késő este érkezett Székesfehérvárra. Annak ellenére, hogy nem jelezte érkezését, az éjszakát már a kényelmes szállóban, fehér paplanos ágyban tölthette.

Másnap reggel megkezdődött a felvételi eljárás. Csenda Károlytól ötszáz forint gyorssegélyt és az első fizetésig ebédjegyet kapott, hogy legyen miből fenntartani magát...

Beszélgetés a KÖFÉM-ben

Gálai Jánossal első alkalommal a munkásszállóban találkoztam. Elmondta, hogy a sok bírósági letiltás miatt anyagilag nehéz helyzetben van, de úgy érzi, lesz elég ereje, hogy megálljon a lábán.

— Ha újabb bűncselekményt követek el, azzal nem érek el semmi, sőt az eddigi tartozásom tovább emelkedik. Itt jó helyem van, és viszonylag kis összegből is meg tudok élni... Gálai reálisan látta helyzetét... A tervek azonban nem valósultak meg.

Az egyik fizetési napon csendesen továbbállt. Előbb azonban beosont a szálló egyik szobájába, és elvitte lakótársának táskarádjóját. Azt az embert lopta meg, aki számtalan esetben kisegítette cigarettáival, élelemmel...

Gálai — úgy mint előzőleg is — a nehézségek elől külföldre próbált szökni.

Találkozás a fegyházban

A mostani találkozás nem volt olyan kellemes, mint a legutóbbi. Székesfehérváron: akkor a szálló kényelmes társalgójában beszélgettünk...

— Néhány hónappal ezelőtt még nem gondoltam, hogy ilyen körülmények között találkozunk.

— Sajnos.
— Miért hagyta ott a biztos munkahelyét?
— Sok volt a levonásom, kevés pénzem maradt.
— Pontosan?
— Ezer—ezerkettőszáz forint.

— A szállóért mennyit kellett fizetnie?

— Százhusz forintot. A reggeli az ebéd, a vacsora kijött egy huszasból.

— Számított a szigorított őrizet?

— Nem is halottam, hogy ilyen büntetés létezik! Amikor a bíróság kihirdette az ítéletet, megkérdeztem a tanácselnök úrtól, hogy ez mit jelent. Amikor megmondta, úgy éreztem, hogy mentem összeesek... Teijesen bizonytalan, mikor fogok szabadulni...

— ZIMM —

„Inkább ne írjon”

Először is, másodszor is magánlaksértésért ítélt szabadságvesztés-büntetésre a bíróság Kovács Józsefet. Először kilenc hónapot kapott, másodszor már egy év két hónapot. A kilenc hónappól harmadkedvezményrel szabadulhatott. Most már nem kaphat feltételetet...

— Mi a véleménye, hogyan lehet valakiből visszaeső?

— Nem hiszem, hogy az én véleményem számíthat ebben a dologban. Itt vagyok, és kész. Elkövettem az újabb magánlaksértést, amiért megkaptam az egy év két hónapot. Elkövettem. Mit mondjak még?

— Az előbb néztük meg a kedvezménykartonját. Senki-vel sem akar kapcsolatot tartani. Miért?

— Leqyen csak az én bűnyem! Minek untasak valakit még azzal is, hogy én ismét börtönbe kerültem?! Teljesen felesleges...

— Kinek írna legszivesebben?

— Kizárólag a lányomnak. De annak sem írok. Minek? Írjam meg neki, hogy apád megint börtönben van? Nem tartozik a lányomra. Nekem legalábbis ez a véleményem. Vannak dolgok, amelyekről egyszerűen nem szabad egy apának beszélni a gyermekével, egy apa nem járathatja le magát a gyermeke előtt. Az én lányom tizennyéves, öt már nem lehet becsapni. De nem is akarom, ezért nem írok neki. Ámbár nagyon szeretnék levelet kapni tőle. Kapnék is, ha megírnám neki, hol vagyok. De inkább ne

írjon! Maradjunk ilyen távol egymástól a jövőben is. Azt hiszem, nekem most így lesz jobb. Tudom, nehéz ezt megmagyarázni... Nem is szeretnék magyarázódni, annyit azonban mindenképpen el kell mondanom, hogy szeretem a lányomat. Mondom ezt annak ellenére, hogy börtönben vagyok. Szegény gyerek!

— Szegény gyerek...

Kovács József folytatja a helyzetünk a modatot — csak nem úgy, ahogy mi képzel-

tük:
— Miért volna olyan szegény az a gyerek?! Elintéztém én mindent, ami a gyerekkel kapcsolatos... Azt is tudom, hogy nagyon jó helyre került. Talán jobb helyre is, mintha velem marad. Én mégiscsak egy öreg ember vagyok, ötvenégy éves! Sokat nem segíthetem volna neki... esetleg azzal, hogy mellette vagyok. De ha ténylegesen nem lehetek mellette, akkor így se legyek mellette: nekem ezzel kapcsolatban is ez a véleményem. De azért szeretném tudni, hogy mi történik velem majd a későbbiekben...

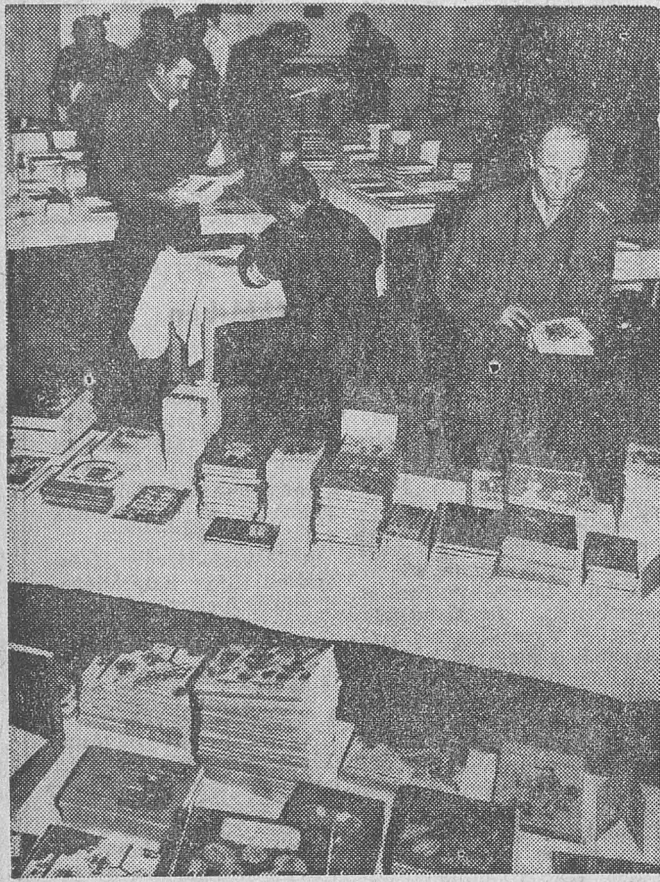
Ezt mi is szeretnénk majd tudni... S azt is, hogy mi történik a gyerekkel.

— K —

A Heti Híradó XVIII. évf. 42. számában megjelent keresztrefejtény helyes megjelölése a következő: — Azért, mert csak ily módon érheti el a vonatot, amely fél óra múlva indul!

Könyvjutalmat nyertek: Hordós Ferenc elítelt, Esztergom; Pál István elítelt, Szeged; Gazdag Béla elítelt, Mátyásföld; Gyuris Ferenc elítelt, Eger; Horváth Attila elítelt, Eger.

Könyvvásár – ünnep előtt

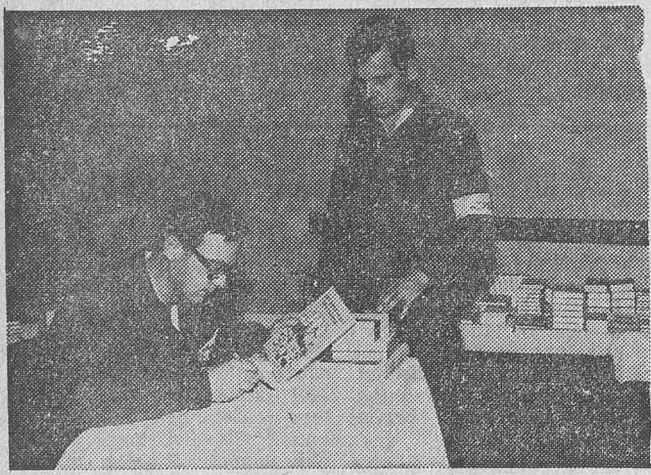

Az elmúlt napokban a Budapesti Fegyház és Szigorított Börtönben könyvvásárt rendeztek. Az intézet kultúrtermében fehér terítővel borított asztalokon helyezték el a több, mint kétszáz különböző szépirodalmi, műszaki, ifjúsági és egyéb könyveket.

— Százötvenezer forint értékben kaptunk a legutóbb megjelent művekből — tájékoztattak bennünket. — A vásár iránt igen nagy az érdeklődés, hiszen az elítéltek legnagyobb része a könyveket karácsonyi ajándékként hazaküldi a családjának.

Szabó Antal tízéves kislányának választott könyvet.

— Ifjúsági könyvekben is igen nagy a választék — mondta. — Én olyan művet vásároltam, amely elősegíti kislányom tanulását, amellyel szórakozást is nyújt. Karácsonyi ajándéknak szánom. Talán így jobban érezni fogják, hogy velük vagyok az ünnepek alatt.

— Az elítéltek kettőszáz forint értékben vásárolhatnak könyveket. Több könyvnek viszont jóval magasabb az ára. Így például a kétkötetes filmlexikon háromszázkilencven forintba kerül. Ilyenkor mi a teendő?

— Az intézet parancsnokától kell engedélyt kérni — válaszolta a nevelőtiszt.

— A kérelmezők megkapják az engedélyt?

— Természetesen, ha elegendő tartalék pénzzel rendelkeznek.

— Nagyon sok műszaki könyv is gazdára talált.

— Főleg a faipari vállalatnál dolgozók vásárolták meg. Ezekből újabb ismeretekre tehetnek szert...

— Zimm —

Az elmúlt hetekben az egész ország figyelmébe került a mezőgazdaságra irányult. A több mint egy hónapig tartó szakadatlan esőzés következtében megbénult az élet a földeken. A termés, a jövő évi kenyér veszélybe került. Cselekedni, tenni kellett. Üzemi dolgozók, diákok, katonák százezrei ajánlották fel segítségüket... Nehéz helyzetbe kerültek a büntetés-végrehajtási gazdaságok is.

Közvetlenül lapzártá előtt a négy mezőgazdasági intézet főagronómusától kértünk tájékoztatást a szüret, a betakarítás és az őszi vetések állásáról.

ÁLLAMPUSZTA:

Befejeződött a szőlő szüretelése

— A szőlő szüretelését a hét elején befejeztük. A termés az elmúlt évekhez képest jóval gyengébb. Sok szőlő elrohadt. A napfény hiánya miatt igen alacsony a must cukortartalma is. Most minden erőt a paprika betakarítására irányítottunk. Itt a legrosszabb a helyzet. A termés hetven százaléka még a földeken van. A sok eső következtében a paprika rothadásnak indult.

— A néhány napja tartó napsütés és az erős szél felszárította a földeket. Így a gépek újra elindulhattak. Az őszi vetés nagy része is hátravan még. November első vasárnapján is teljes ütemben dolgoztunk. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy a rendkívüli körülmények ellenére az elítéltek többsége példamutatóan helytáll.

PÁLHALMA:

Mindenki a földeken

— Az utóbbi napokban az időjárás kedvező fordult. A földeken újra megindulhattak a gépek. Minden percet kihasználunk. Ennek köszönhető, hogy befejeztük a napraforgó, a takarmányrépa és a paprika betakarítását. Jelenleg minden erőt a kukorica törésére irányítottunk. Vasárnap is teljes műszakot tartottunk, így sikerült az

őszi vetések hetvenöt százalékával végeznünk. Az elítéltek megértik a betakarítás jelentőségét és példásan dolgoznak.

BARACSKA:

105 százalékra teljesítették tervüket

— Jó hírről számolhatok be: november elején befejeztük az őszi búza vetését. A rossz, csapadékos időjárás ellenére százöt százalékosan értünk el. Az elítéltek jó munkájával

kája nélkül képtelenek letünk volna időben végezni. Ugyancsak magtárba került a napraforgó is. A talaj száraz. Jelenleg az összes géppel a kukoricásban dolgozunk.

NAGYFA:

Hideg, szeles időben, mély sárban...

— Borús, szeles az idő, ma reggel is esett az eső. A földeken a gépek csak nagy ügyvel-bajjal tudnak haladni. Lánctalpas gépek vontatják a sárban elsüllyedt traktorokat.

Ezért a paprika, a takarmányrépa, a sárgarépa szedését kézzel kell végezni. Nagyon nehéz körülmények között dolgoznak az emberek. De dicséretükre legyen mondva, hogy ennek ellenére szorgalmasan, példamutatóan végzik a munkájukat. Valamennyi elítelt napközben forró teát kap.

— Ha az időjárás kedvező fordulatot hoz, akkor előreláthatólag két héten belül befejezzük a betakarítást és az őszi vetést. Tegnap, vasárnap is valamennyi elítelt a földeken dolgozott.

—ZIMM—

Az elítelt-közösségvezető feladatai

A közösségvezetők a nevelők és a felügyelet első számú segítői a szabályok betartásában a körleten és a munkahelyen egyaránt. Az elítelt-közösségvezető sokoldalú feladatot lát el. Említsünk néhányat: a legfontosabb talán, hogy megkövetelje elítelttársaitól az intézet rendjének és fegyelmének megtartását; helyes irányba terelje a különféle vitákat, és jelentsen minden eseményt a felügyeletnek, amely az intézet rendjét, fegyelmét sérti.

Az elítelt-közösségvezető szinte összekötő a felügyelet és az elítéltek között. Akkor látja el jól a feladatát, ha őszintén a felügyelettel, társaival szemben pedig határozott, következetes, s ugyanakkor emberséges.

A közösségvezetőre hárul az a feladat, hogy megértesse „az egy mindenkiért és mindenki egyért” elvet, és olyan légkört és közhangulatot alakítson ki, amelyben érdem a jó munka, s becsülik társai azt, aki jutalmat kap.

Ismeretes, hogy az elítélteknek a szabadságvesztés-büntetés idején fel kell készülniük a társadalomba való visszatérésre. Hogyan segíthet ebben a közösségvezető? Mindenekelőtt úgy, hogy tudatosítja a közösség tagjaival, hogy társadalmunkban az ember legfontosabb értékmezője a végzett munka. Az elítelt-közösségvezető — gondolok itt a szolgavezetőre — ha nem is

közvetlenül, de közvetve felelős társai munkájáért. Ha ő maga lelkiismeretesen végzi munkáját, útját tudja állni a különböző fegyelmeztetésegeknek, s megkövetelheti, hogy mindenki legjobb tudása szerint dolgozzék.

Néhány gondolat erejéig maradjunk még annál a témánál, miben segíthet még a közösségvezető, illetve hogyan könyvelheti meg társainak szabaddal utáni beilleszkedését. Mindenekelőtt úgy, hogy tudatosítja a közösség tagjaiban: ha valóban új életet akarnak kezdeni, törvénytiszteelő állampolgárokká kell válniuk. Aki betartja társadalmunk törvényeit és becsületesen dolgozik, annak minden esélye megvan arra, hogy valóban talpra álljon, s ne kerüljön többet börtönbe.

Egy közösségvezetőnek meg kell találni azt a helyes módszert, amely alkalmassá teszi a rábízott közösség irányítására. Enélkül szinte képtelen megoldani a rá háruló feladatokat. Az igazi vezető együtt él közösségével, ismeri problémáit, tagjainak jó és rossz emberi tulajdonságait.

Mindig szem előtt kell tartani a közösségvezetőnek, hogy a közösségen belül sokféle ember van, iskolázottak és minimális ismeretekkel rendelkezők egyaránt. A foglalkozások alkalmával ezt soha nem szabad figyelmen kívül hagyni, s

arra kell törekedni, hogy a rászoruló ismereteit gyarapítsa, felkeltse érdeklődésüket a tanulás, a tudás iránt. Igyekezzon olyan légkört kialakítani, amelyben az erősebbek segítik a gyengébbeket, a nagyobb tudásúak szívesen foglalkoznak a betűvetéssel ismerkedőkkel. Nyilván nem kell hangsúlyozni, hogy a legfontosabb természetesen a közösségvezető személyes példamutatása.

Szóljunk egy jelenségről is, amelyre — sajnos — találni példát. Néhány közösségvezető — azért, hogy jobbnak tűnhesse fel a közösség magatartását — maga végzi el hanyag elítelttársai helyett a különféle feladatokat. Az ilyen „megoldás” nem vezet a közösségvezető tekintélyének megerősítéséhez, ellenkezőleg: nem tisztelik elítelttársai, s ugyanakkor — akarva-akaratlanul — félrevezeti nevelőjét is, ami tisztességtelen dolog. Mondjuk ki, ezze! éppen feladatának lényegét veszíti el.

A leírtakat összegezve: a közösségvezető igen hasznos munkát végezhet, ha jól látja el feladatát, s például mutat a kiadott utasítások, parancsok maradtalan végrehajtásában. Legyen mindig következetes, határozott, s a problémákban kérje a felügyelet és nevelője segítségét.

Sz. L.-né nev. szolg. vez. Kalocsa

VÁLÓOK

A míg férjhez nem mentem, sőt házasságom első időszakában is, egészen más fogalmaim voltak a házasságról. Talán azért, mert boldog voltam. Hogy miért változott meg a véleményem? A férjem, akit szerettem, elhagyott. De hogy ezt miért tette, azt még ma sem tudom igazán megérteni. Talán ő maga sem tudja. Akkor nagyon megrázott, de ma már — a kellemetlen emlékekkel együtt — homályba vész jelentősége. Bizonyára azért szánta rá magát a válásra, mert az első családi perpatvarnál — a válás lehetőségének említésekor — sírógörcsöt kaptam.

Házasságkötésünk után, két-évi boldogság után iszonyú időszak következett. A válást megelőző hónapok voltak ezek. Férjem nem volt durva, de szavai metszőek, gúnyosak voltak. Ez alatt az őrlítő néhány hónap alatt — az igazi indokok kívül, melyet mindketten gondosan elrejtettünk a világ előtt — tucatszám talált okot tetteinek, gúnyos megjegyzéseinek igazolására. Hol arról beszélt, hogy megcsúnyultam, hol azt bizonygatta, hogy nincs más értékem, csak a szépségem. Hol arról panaszkodott, hogy közbömb vagyok a család dolgai iránt, hol arról, hogy folyton beleavatkozom a dolgaiba. Egyszer azt is

mondta, hogy frigid vagyok a házasságban, máskor meg túl temperamentumosnak talált. Pénteken azt mondta, hogy nincs erkölcsi értékítéletem, szombaton arra oktatott, hogy nem szabad annyira szemérmesnek lenni. Azt is fejtegette, hogy ha egyszer megszabadul tőlem, többé nem fog házasságot kötni a világ legideálisabb asszonyával sem.

Amióta elváltam, talán többet foglalkoztam kisiklott házasságok történetével. Sok házasság szerencsétlen végének okait mesélték már el. Végül az a véleményem alakult ki, hogy a férjem felsorolta okok — a valódi indokot is beleértve — csak annyira megalapozottak, mint amennyire ez általában a többi rosszul sikerült házasságnál lenni szokott. Az ok nálunk is az volt, mint a legtöbb felbomlott házasságban: a hitvestársi hűség megszűnése, aminek következtében egyik elhídegült a másiktól.

A mi esetünkben az volt a fájdalmas, hogy én szerettem őt a köztünk történet ellenére is, és nem a legokosabb módon hadakoztam a házasság felbontása ellen. Szépen meg voltam győződve, hogy küzdelmem eredményes lesz. Abban az erőfeszítésben, hogy mindenáron megtartsam őt

magamnak, volt valami magasrendű emberi küzdelem. Agyam legelűdöttabb zugában sem rejtőzött talán olyan gondolat, hogy önző módon gondolkodom, de az még kevésbé, hogy a férfiből kikerülő érzés hiábavaló, és minden törekvésem értelmetlen, mert a mi házasságunk sorsa végérvényesen megpecsételődt.

Amikor a válás gondolata Gábor részéről még erőteljesebb kifejezést kapott, változatlanul álltam magam: „Együtt kell maradnunk, mert ki gondolzza Gábort, ki készíti neki reggelit, ki mossa ki ingeit, ki főz neki vacsorát?” Az együttmaradásunk melletti érveim később, Gábor kijelentéseivel szemben már nem hatottak túl meggyőzően számomra sem, de makacsul tartottam mellettem, és kapaszkodtam beléjük, mint vízbe fülő a szalmaszálba.

Ahogy nyugtalanságom házasságunk szákutcaba jutásával nőtt, több mindent kibiróltam: lelki fájdalmat, hisztérikus kitöréseket, átkozódást, sőt beillesztettem a fegyvertáramba az öngyilkossággal való fenyegetőzést is, mindaddig, amíg a házasság fentartására irányuló reményem el nem hagyott. Mert amit nem tudtam elképzelni, nem tudtam elhinni, mégis bekövetkezett. Egy napon Gábor elhagyott.

Mintha most is látnám: a rekamié szélén ültem. Közben csomagolt. A szekrényből kiemelte vasalt ingeit. Degeszre tömte a bőröndöket holmijaival, mire bizonyos lettem benne, hogy valóban elmegy.

Az járt az agyamban, mit tegyek, hogy valami csoda történjék, mielőtt becsukja maga mögött a lakás ajtaját. Arra gondoltam, a szemem láttára beveszek egy marék gyóvszert, hogy kénytelen legyen orvosként menni, és erkölcsi kötelességből mellettem maradni, amíg felgyógyulok. Mert kötelességtudás bőven volt Gáborban. (Soha evet perccet nem késett a hivatalból). De rögtön eszembe jutott, hogy ebben az idezetek ténő. Rendkívüli helyzetben talán már a jellem is megváltozott. Lehet, hogy ott hagyna elbuzdulni a szőnyegen, hiszen az ő számára már meghaltam.

— Elmegek taxiért! — szóltam meg egykedvűen.

— Gábor, ne menj el! — mondtam bizonytalan hangon.

— Ugyan, mire való ez már megint? — Az arcomba nézve. — Én, aki mindig tudtam neki valamit mondani, most néma maradtam. Képtelen voltam megszólalni. Átszenvedtem a kétségbeesés minden kímjét.

Láttam, hogy néhány búcsúszót szeretne mondani, de az ő torkán is akadozott a szó. Kétszer, háromszor is befofógt, hogy valamit mondjon, de visszafogotta.

— Nem ma elmegyek. De mikor válsz el tőlem Júlia?

— Csak ha én, föld összeszakad — feleltem zokogva.

Megvonta a vállát, még csak hangot sem mutatott. Inkább fátadtnak, mint ingerültnek látszott.

— Ahogy gondolod, Júliám. — Hónapok óta most szóltott így először. Odalépett hozzám, megsimította a hajamat, és ezt

„A vitára mindig kész vagyok...”

ÍRJÁK: AZ OLVASÓK

Bevallom őszintén, nem is gondoltam arra, hogy egy augusztusban megjelent cikk (Egy konferencia margójára) nyomán ilyen vita bontakozik ki. Czako Bence levele (más kérdés, hogy magára a levélíróra egy külön cikkben, sajnos, még vissza kell térnem), az ezt követő válasz egyre szélesebb visszhangot váltott ki. Lassanként sorozat formálódott a kezdeti néhány anyagból, s most már ott tartok, hogy nem lehet minden írást, véleményt teljes egészében közölni. mert akkor más témák számára igencsak szűkös maradna hely.

Mindezek miatt az egyetlen megoldás: ez a kis csokor a beérkezett levelekből.

*

LOMBOS ISTVÁN (Főv. Bv. Int.) szembeszállt Nagy János véleményével: „... az a baj, hogy ezekből a vitákból és írásokból nem oknálnak kellőképpen az emberek. Vagy nem értik meg a leírásokat, vagy — nem akarják megérteni. Az első változat szerint is szomorú az eredmény, az utóbbi szerint pedig már elkeserítő. hiszen tulajdonképpen senki nem lehet olyan rosszulvaló, hogy még saját magának is rosszat akarjon.

Néhány szó a szülő és gyermek viszonyáról: megítélésem szerint (Nagy Jánoséval ellentétben) még akkor is, ha minden tőlem jót ez a viszony, számolni kell olyan mellékkörülményekkel, amelyek befolyásolhatják egy fiatal élet alakulását. Nem használhatunk „szemezzentőt”, aminek segítségével előre (de szűkebb körben!) nézhetünk. A megfigyeléseknek, tapasztalatoknak szerteágazóknak kell lenni. Nem tarthatjuk szem előtt csak a szülői nevelést, vagy a környezet hatását. Ha a bűncselekmény elkövetését vizsgáljuk, első sorban belsőleg kell tanulmányoznunk, analizálni a jellemet, a felfogását. Persze, szemmel kell tartani a körülményeket is — de ez csak másodlagos kérdés.

Az viszont — szerintem — tény, hogy született bűnöző nincs. A levél írója szerint nem lehet teljes mértékben

elmarasztalni a bűnelkövetőt. Az én meglátásom szerint minden bűnelkövetőnek megadatik a mód és lehetőség arra, hogy választani, vagy később bizonyítani tudjon. Köztudott, hogy nem minden esetben szabnak ki letöltendő szabadságvesztés-büntetést. És mégis! Nagyon sokan vannak, akikre ezek az ítéletek nincsenek hatással, és hónapok elteltével ismét bíróság elé kerülnek. Itt az élő példa arra, hogy a környezet csak másodlagos hatású!

Különbösen is furcsa a szülői nevelésben keresni a hibát, hiszen a szülők 95 százalékla mindent megtesz azért, hogy a gyerekeikből becsülletes embert faragjon. Mindent megadnak és megtesznek — és talán ez az, amit nem kellene. Ezek a fiatalok ugyanis annyira megszokják a jólétet, hogy a későbbiek során is csak így hajlandók élni. Amikor azután rájönnek, hogy ezt a saját keresetükből nem tudják rögtön megvalósítani — ilyenkor történik a baj, nyúlnak a mások vagyonaéhoz. Pedig akkor, ha inkább gondolkodnának, egy ideig lemondanának a pillanatnyi örömeikről, élvezeteikről, sokkal kevesebb munkájuk lenne a bűnüldöző szerveknek.

Szerintem az egyéni akarat-erőn és az önuralmon múlik minden.”

*

BALLAI CSABA (Bp-i Fegyház és Szig. B.) kicsit ironikus hangvétellel kezdi levelét:

„A lényegbe vágva: szeretném ezt a szót, hogy bűnöző, a szavak muzeumba, vagy műhelybe küldeni, egy kis felújításra. Ha ugyanis egy becsülletes honfitárs, aki másnak hátatfordítva mondaná, hogy bűnöző, a becsület sírgödre szélén találna egy tömött pénztárcát, valószínűleg megpróbálná a gödrot átugrani a talált összeggel. Ha beleszik a gödörbe — vagyis a tett az illetékesek tudomására jut — akkor máris lehet faragni a keresztíft, nagy be-tükkel ráírva: „bűnöző”. Hiába tiltakozna ellene ez az ember...”

Kom. Iyra fordítva a szót: az eddigi levelek a nevelést, a környezetet, a társadagot okolják. Ha így fogunk föl, akkor a társadagot is hibáztathatnánk. hiszen ezek a kis pontok, apróságok a társadagi részei, alkotóelemei. A bűnelkövetést tehát nem lehet befolyásoltsági alapon felfogni, mert minden ember a természet adta önálló gondolkodási képességgel rendelkezik. Született lübnöz — az előző levelek is így írják le — nincs, ezzel én is egyetértek. Az az nevelés valakit? Ez egy ideig feltehető, de csak egy ideig, nem élete végéig — hanem csak addig, amíg a befolyásolt, rossz irányban nevelt gyermek (fel)tételezem, csak erről lehet szó) el nem éri azt az érett kort, ahol már önállóan is képes gondolkodni. A hatnyolcéves gyerekek még lehet mondani, hogy menj el és hozd el ezt vagy azt, nem fojja kifejtetni, hogy ez helytelen. A tizenégy-tizenhat éves ember már tudja mérlegelni a kapott büntetés súlyát, tehát már képes önálló gondolkodásra.

Azoktól, akik azt állítják, hogy a bűnelkövetést külső hatás miatt követték el, megkérdezném: Elismernék-e azt, hogy ők akaratgyengék, befolyásolhatók — vagyis betegek? Így már nem vállalnak olyan könnyen az igen kímondását, pedig az ő takarójukat ezek a szavak alkotják. Egy embernél csak önmagától függ, hogy egy bűncselekmény megküszitője vagy résztvevője legyen! En nem akarok a becsülleteségről beszélni most, ezt meghagyom a börtönbe került „becsület-illuzionistáknak”.

Milyen körülmények készíthetők az embert a bűnelkövetésre? Régi szólás, de találo: az emberi gyarlóság. Mitután az embernek van esze, azt használja is, önállóan gondolkodik, kialakulnak benne vágyak, tervek. Mindenki mindig többet akar, kevesen nyugszanak bele abba, hogy tőkéletesen elég az, ami van. És ez így is van rendjén. De: vannak, akik a bűnelkövetés útján akarják a többet megszerezni!

Szerintem itt kell a hibát keresni, önmagunkban, nem pedig a körülményekben...”

*

Az írásokban sok szó esett a fiataliságról, az életút elején kapott benyomások, hatások jelentőségéről.

FODOR LÁSZLÓ (Bp-i Fegyház és Szig. B.) levelében így szól hozzá a vitához:

„Magamról csak annyit, hogy jelenleg három év nem jogerős ítéletem van, s annak ellenére, hogy csak huszonegy éves vagyok, már többször voltam büntetve. A környezetemben minden adott volt, hogy renles ember maradjak, csak rajtam múlt, hogy ez nem így történt. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy nem számít a környezet, a nevelés, a lakáskörülmények stb. De egyik hiánya sem olyan döntő, ami a bűnözést eredményezné! Minden normális ember tudja, mi a jó és mi a rossz. Az egyikőtől a másikig való eljutáshoz rengeteg tiltó, figyelmeztető jelzésen kell átjutnunk. Egy-egy bűncselekmény sok gondolkodást (esetenként), tervekészítést, kockázatot jelent. És ha már a tettig eljutunk, számolunk a sikertelenséggel, a család, munkatársak, barátok megvetésével, a börtön szigorával. Tehát, a saját, szabad akaratunkból cselekszünk — és ebben különbözük az ember az állattól.

Mindenkiben van jó és rossz: de van itélőképesség is. A bűnre, rosszra való hajlam is megvan az emberekben, de van, aki ellen tud állni és van, aki nem. Aki pedig elbukik — az ne másokat okoljon...”

*

Még oldalakon keresztül lehetne folytatni a levelek idézését, de — egyelőre — nem tesszük, mégpedig két okból: az első a helyhiány, a második pedig, hogy lényegében újat a többi levél nem mond, lefeljebb más szavakkal fejezi ki a leíratakat. A további, érdekesebb véleményeket, hozzászólásokat alkalomadtán ismét közreadjuk.

H. A.

mondta még: — Hát, kedvesem, ne búslakodj utánam. Nem érdemes engem sokáig siratni!

Aztán behúzta maga mögött az ajtót.

Egy taxisofőrrel jött vissza. Felemelték a bőröndöket és kilétek az autóból. De fél perc sem telt el, újra nyílt az ajtó. Gábor lépett be. „Jstenem, hát mégis visszaírt! Megsagondolta magát.” — De nem. Csak a lakás kulcsait dobta az asztalra.

— Minek vigyem el, úgy sincs rá többé szükségem...

*

Gáborral kötött házasságunk szerelmi házasság volt. Ő a Volánnál volt gépkocsivezető, én egy kereskedelmi vállalatnál dolgoztam üzletkötőként. Valami adásvételi ügyben jártam náluk, amikor megismertem. Az ismeretségéből szerelem, majd házasság lett. Gábor szüleinél laktunk, amíg nem kaptunk egy jó albérletet a Kossuth Lajos utcában. Ha nem volt vidéken, esteintek rendszerint valamelyik szórakozóhelyen töltöttük.

Gábor is, én is kedveltük és bírtuk is az italt. Talán fél-éves házások sem voltunk, amikor észrevettem, hogy egy-két pohár konyak után erősebben szorította magához táncpartnerőjét. Próbáltam én is lépést tartani vele, és hasonló érdeklődéssel fogadtam a szórakozóhelyen megismert gavallérjaim udvarlását, ami persze nem ment túl a flörtölés határán. Hisz még szerelmesek voltunk egymásba, olykor féltékenyek is, de ezt nem ismertük el egymás előtt. Talán régimódinak tartottuk volna...

Egy napon amikor vidékre készült, így szólt hozzám:

— Ha van hangulatod, nyugodtan menj el a Keringőbe, majd este utánad jövök.

Szavaiából azt éreztem, szeretné, ha jól érezném magamat. De lellem mélyén megjelent a gyanú is: hátha ő is szórakozni megy, és nélkülem! Egyszer rajtakaptam, hogy tánc közben csókot nyomott parnernője arcára. De még ez nem háborított fel túlságosan, játéknak véltem.

Egy reggel gyűrűtlen, karikás szemekkel érkezett haza. Fáradtnak, kedvetlennek és az italtól mámorosnak láttam.

— Győrbe kellett mennem, és csak most érkeztem vissza — válaszolta röviden, és bement a fürdőszobába. Nem hittem el neki. Kerestem, kuttattam utána a tekintetét, de az nem árult el semmi különöset. Balsejtelmem beigazolódt: nem Győrben volt, hanem egy „meg nem értett” asszony ágyában töltötte az éjszakát. Amikor megtudta, hogy rájöttem, ő maga is elmesélte. Nem veszekedtem miatta, nem rendeztem jelenetet, de mély-ségesen bántott az eset. Többé nem tudtam ugyanazt érezni Gáborral szemben, mint ezt megelőzően.

A míg nem ismertem meg a választógot, elképzelhetetlennek tartottam, hogy Gábor megcsaljam, hogy valaha is megszegjem a hitvesiársi hűséget. De ez után az eset után két hónappal megtettem. Tudtam, hogy vidékre utazik. Nyiregházára vitt egy fuvar. Este kiöltöztem, és elmentem a Keringőbe. Nem sokáig ül-

tem egyedül... Alkalmi lovaggal barangoltam az éjszakában — és kikötöttem a lakásán. Nem tudom pontosan, mi idézte elő ezt a lépésem, de én a reváns elméletével igazoltam önmagamot. Valójában nem érttem, hogy mi vitt erre az útra: a hiúságában megsértett asszony bosszúvágya, az ital, vagy éppen a vonzódás ahhoz a férfhoz. Amikor hajnalban felébredtem, a férfi még nyugodtan aludt. Néztam a barna haját — minden bűntudat nélkül. De amikor Gáborra gondoltam, az volt az érzésem: rögtön összeesem...

Lezuhanyoztam és felöltöztem. Taxival siettem haza. Gábor még nem volt otthon. Mintha mi sem történt volna, úgy öleltem meg, amikor megérkezett. De kinzott a gondolat, hogy meg kell mondanom, hisz ő is megmondta. Képtelen vagyok erre, villant át az agyamban. Bármilyen modern felfogású is Gábor, nincs erőm közölni vele, hogy hűtlen lettem hozzá.

Eltelt egy hét. Amikor közelített hozzám vagy megcsókolt, úgy éreztem, hogy sirnom kell. Olyan érzés nehezedett rám, ami a történet előtt ismeretlen volt számomra. Talán ez készítetett arra, hogy egy héttel a botlásom után mindent bevallottam neki. Nem vártam be a kellő pillanatot, hisz ilyen ügyis hiába vártam volna... Egy este a presszóasztalnál ülve, két pohár konyak után mondtam meg neki. Ami történt megtörtént, fejeztem be mondókámat. Ő nem vette le rólam a szemét. Láttam arcán a megdöbbenést. Éreztem, hogy mélyen

elgondolkozik. Percek múlva szólalt csak meg:

— Hát jó. Te megcsaltál, én meg elválok tőled.

— De én csak azt tettem, amit te is tettél velem — válaszoltam szavaira bizonytalanul.

— Nem, te nem ugyanazt tetted! Más az, ha a férfi hűtlen, és megint más, ha az asszony teszi ugyanazt!

A válasz említése úgy hatott rám, mint a hideg zuhany.

— Gábor, kérlek hallgass meg! Hisz te csaltál meg először engem! Azután szédültem meg én is. A sértett női önzetemet valamit követelt, és azt tettem, ami kibillent lelki egyensúlyomat visszaállítja.

— Te kis naiv — szólt meg újra Gábor. — Hát nem tudsz különbséget találni kettőnk tette között!? Talán neked mindegy, hogy valaki téged szennyez be, vagy te szennyezel be valakit? Azon az éjszakán, amikor rászántad magad a hozzám való hűség feladására, téged besároztak, megfosztottak hitvesiársi tisztaságotól! Amikor én más asszony ágyába tévedtem, nem lettem sáros, csupán öt saroztam be. Hogyan lehet e két dolgot összekeverni?!

— Júliám, a te félrelépésedre nincs méntség — folytatta némi hallgatás után. — Válni fogunk, és kész! — jelentette ki ellentmondást nem tűró hangon a presszó asztalánál. Ez volt a kezdete annak a szörnyű hat hónapnak, amely a válaszunkat megelőzte, és amely kevés volt ahhoz, hogy megértsem: én miért vagyok hűtlen, és Gábor miért büntel... T. K.

„Ott leszek...”

A KÖFÉM-ben

— Vegye csak föl a segítésről. Akik hozzánk jönnek, összeszokott brigádokba kerülnek. S ahol jó a légkör, hamar beilleszkedik az, akinek ez a szándéka. Az is előfordult, hogy az új ember néhány hónap alatt lehagyta a régi tagokat... Az ilyen viselkedés természetesen legviszonzásra is talál. Itt volt például Hasuga esete: mivel a közügyektől is eltiltották, nem lehetett szak-szervezeti tag. Hirtelen meghalt az édesapja, és a brigád mindent megmozgató a rendkívüli segély érdekében. Meg is kapta... Az üzemegeység-vezető egy pillanatra megakad a beszédben. Kérdő tekintetremre úgy folytatta, mint aki séggyelli magát:

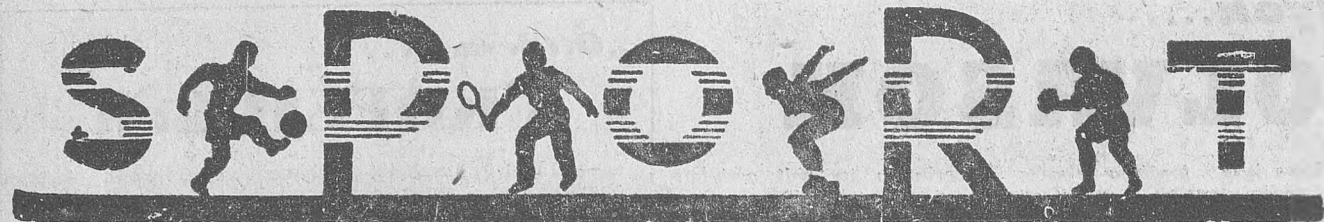
— Azután... a szolnoki rendőrkapitányságtól kaptunk értesítést: letartóztaták. Úgy tudom, jelenleg a Váci Fegyházban van.

— Hogyan hatott az eset a többiekre? — Nem általánosítottunk. Ha van rossz példa is — ezt miért a rendesek érezzék meg? Most már azokat, akik megmaradtak nálunk, a társadalmi munkába is belevonjuk, sőt, szocialista brigádjuk is van közöttük. Ez nálunk nemcsak a különböző rendezvényeken, megmozdulásokon való részvételt jelenti — mint ahogy, tudomásom szerint, másutt sem —, hanem például Polgár Tibi esetét is: amikor megöszült, a brigád adta össze az „induló” alapot az ifjú párnak! Bár én nem használom szívesen ezt a szót, de nem a börtönt néztük, hanem az embert... más kérdés, hogy a házasság nem a legjobban sikerült.

— Összegezve a kialakult vélemény? — Nem tudok összegezni csak a Heti Híradó számá-ra. A KÖFÉM-hez belépett munkások között két alapítvány van: az első éi a lehetőségekkel, megmarad nálunk. A második igyekszik „megmelegedni”, de egy átmeneti időszak után nem tud többé parancsolni önmagának, kölcsönkér, íszik, rendszertelenül jár be dolgozni stb. A kollektív szerződés szerint — amely egyformán vonatkozik mindenkire — egy bizonyos számú igazolatlan nap esetén a gyár fölmond, függetlenül az előletről. Mi mindig igyekeznünk segíteni. Például a Vajnáit, aki szintén volt elítélt, és itt nősült meg, kérésére magas műszakba osztottuk, hogy az időközben megszületett gyerekre mindig vigyázhasson valaki (a feleség is a KÖFÉM-ben dolgozik). Egyébként a család az egyik vezetőnél lakik albérletben, s az az igazgató nyugodtan kiadta nekik a szobát, függetlenül a férj múltjától...

— Az elmondottak szerint tehát a KÖFÉM befogadta a jelentkezőket? — Igen. És ha valakit el is ftének a dolgozók egymás között, soha sem az illető múltja miatt teszik, hanem mindig a konkrét eset miatt, mint például a Hasusát. Senkit nem kezelnek bizalmatlanabban azért, mert börtönben volt... Az új embert mindenütt igyekeznek előbb megismerni, és ez így természetes. Gondolja el például, hogy egy brigádösszeíjövetele — amely általában a családdal együtt zajlik le — valaki elkezd verekedni, kötekedni, randalírozni. Mindenki félti a saját gyerekeit, feleségét, és a brigád jó hangulatát!... Ezért a „türelmi idő” éppúgy vonatkozik a magánéletben mindenkire, mint a munkahelyen a gyárban!... Befelezésül egy idézet az utolsó bekezdésből: „...és ez így természetes!”

H. A.

LABDARÚGÁS

Zalaegerszezen is győzött az Ú. Dózsa

A labdarúgó-bajnokság 12. fordulójában egyedül a Rába tudta kihasználni a hazai pályát előnyei. Az Ú. Dózsa Zalaegerszezen is megszerezte a két pontot, s miután a Bp. Honvéd a Csepellel 1:1-re játszott, 3 pontra nőtt a lila-fehérek előnye. Csak az Ú. Dózsa tudott elszakadni az utána következő együttestől, utána tőmör a mezőny. A 9. helyezett Békéscsaba és a sereghajtó Haladás között mindössze 2 pont a különbség.

Ferencváros—Tata 1:1

Máté, a liverpooli hős volt az FTC—Tatabánya mérkőzés (Üllői út, 4000 néző) főszereplője. A Tatabánya legalább annyit kezdemenyezett, mint ellenfele, kiegyensúlyozott volt a játék és senki sem lepődött meg, amikor a vendégcsapat vezetést szerzett a 28. percben.

Az FTC következő támadása a 30. percben egyenlítőszárral. Nyilas remekül szöktette Mátét, aki két, angol hidegvérrel bemutatott csel után talált Dombai kapujába (1:1). A hátralevő időben az FTC főlényben játszott, de Bálint szabadrúgását és Pusztai távoli, nagy erejű lövését egyaránt a kapu mentette. A második féldő vége felé Halász szerezhetett volna előnyt csapatának, de Gézi kapujából messze kifutva ügösen mentett.

Ú. Dózsa—ZTE 2:0

Zalaegerszezen 12 000 néző előtt az újpestiek kezdtek jobban. A 25. percben Fazekas kicselezte Filót és Boemányit is, lövése a menteni akaró Papp II. lábáról jutott a kapuba (1:0). A 40. percben Fekete az alapvonalról játszott Bene elé, aki egy jó csel után a bal sarokba lőtt (2:0).

Rába—Haladás 1:0

Győrtől, alig 2000 néző előtt, viharos szélben játszott a két csapat. A győztes gól a 66. percben született, jobb oldali szöglet után Pénzes fejté a hálóba (1:0). Az utolsó 20 perc Mursitsé, a Haladás kapusáé volt, aki nagyon sok nehéz lövést hárított.

Vasas—Videoton 3:3

Székesfehérvárott 5000 néző előtt a 23. percben a Vasas szerzett vezetést. A vetődő Kovács L. kezéből kiperdült labdát Komjáti egy méterről a hálóba vágta (1:0). A 44. percben a Vasas ellentámadásból újabb gólt ért el. Szabó küldte a labdát a jobb sarokba (2:0).

Szünet után az 54. percben a sorozatos fehérvári támadások góllá érték. Wollek sarkalását Nagy II. bombázta 7 méterről kanaból a hálóba (2:1). A Vasas 3 perc múlva már válaszolt. Cass könnyvéden fejté a labdát a kapuba (3:1). A 71. percben Czeczeli beadását Wollek 5 méterről csúfajesz-

sel küldte Mészáros kapujába (3:2). A 89. percben Karsai cseleltett fejesgóllal (3:3).

Bp. Honvéd—Csepel 1:1

Kispestben a Csepel magabiztosan kezdett és már az első percekben néhány veszélyes akciót vezetett. A 4. percben szabadrúgáshoz jutott a gyári csapat, Vellai belőtt labdáját Csordás lekezelte, átjárt az Ú. Dózsa kapujába (1:0). A hazaiakat felrázta a gól, és tíz perc múlva a piros-fehérek birtokolták többit a labdát, mezőnyfőlényük állandósult.

MTK—Pécs 1:1

Az MTK másfél ezres „szurkolótábor” előtt nagy akarással kezdett, de gólt csak a 26. percben tudott szerezni, Kiss Tibor a hálóba fejté a labdát (1:0).

A szünet után a pécsi együttesben az újonc Rotk kapott lehetőséget, aki ekkor még nem is sejtette, hogy a mérkőzés végén részese lesz csapata egyenlítő góljának. A 86. percben a kapu elé ívelt, s ekkor Kovács Béla saját kapujába fejté a labdát (1:1).

Egyetértés—Sal. BTC 0:0

Szűk családi körben (alig 300 néző) találkozott a két csapat, s az első féldőben a játékosok azon „versengtek”, hogy ki tud több helyzetet kihagyni. Így aztán elég nagy unalomba fulladt a viharos erejű szélben ez a játékrész. A második féldőben valamivel gyorsabb volt az iram, és egy-két formásabb akció is végigszaladt a pályán — eredmény nélkül. Tükörképe volt a 0:0-as mérkőzés a magyar futballt jellemző összes hibának úgy látszik, a gól mindinkább hiánycikké válik...

Diósgyőr—Békéscsaba 1:0

Békéscsabán hűvös, verőfényes időben került sor a vidéki rangadóra, amelyen már a 6. percben Koleszárék megszerezte a vezetést a Diósgyőrnél (1:0). Szünet után fordulatot várt mindenki, s úgy látszott, hogy a nagy lendülettel támadó Békéscsabának sikerül az egyenlítés. Elkeseredetten támadott a hazai együttes, de a szerencse elpártolt tőle, s a lelkes tízezres szurkolótábor biztatására hiába hajrázott, vereséget szenvedett.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Ú. Dózsa	12	10	2	—	37-13	22
2. Bp. Honvéd	12	8	3	1	27-8	19
3. Ferencváros	12	5	5	2	22-12	15
4. Videoton	12	5	4	3	16-14	14
5. Zalaegerszeg	12	6	1	5	15-15	13
6. Csepel	12	4	4	4	15-14	12
7. MTK	12	3	6	3	12-12	12
8. Diósgyőr	12	5	2	5	20-21	12
9. Békéscsaba	12	4	2	6	18-21	10
10. Vasas	12	4	2	6	15-19	10
11. Tatabánya	12	3	4	5	8-12	10
12. Rába	12	3	3	6	14-19	9
13. Egyetértés	12	2	5	5	11-21	9
14. Salgó	12	2	5	5	11-20	9
15. Szigetvári	12	2	4	6	8-17	8
16. Haladás	12	3	2	7	10-24	8

SAKK

Verőci Zsuzsa sikere

Két sakkverseny fejeződött be Jugoszláviában. Szabadkán Verőci Zsuzsa megszerezte a győzelmet Karakas Éva holtversenyben a 6-7. helyen végzett. Kragujevacban Bilek István — holtversenyben a román Ciocalteával — 8 ponttal 7-8. lett. Az első helyen a szovjet Vaganjan végzett 11,5 ponttal.

ULÁNBÁTOR: Az ideai ökölvívó ifjúsági barátságversenyben légsúlyban a 19 éves Botos János (a könnyűsúlyú válogatott Botos András öccse) szerezte meg az első helyet, a döntőben pontozással győzött a szovjet Bogdanov ellen.

TORNA

Magyar Zoltán a lólengés világbajnoka

Várnában a tornászvilág-bajnokság zárónapján a szerenkenti döntőre zsúfolásig megtelt a sport- és kultúrpalota. A versenyzők már két órával a kezdés előtt a helyszínen melegítettek, közöttük a három magyar, Medveczki Krisztina, Magyar Zoltán és Molnár Imre.

Bevezetőként a férfi talajgyakorlatban a japán Kaszamacu győzött, majd a lólengés következett. Két-két magyar és japán, egy-egy szovjet és NDK-tornász indult. Magyar Zoltánnak 25 ezredpontos előnye volt a japán Kaszamacuval szemben. A japán Kaszamacu gyakorlata közepén ráült a lóra, így aztán az adott 9,3 ponttal túl is értékelték. A szovjet Andriánov remekül szerepelt, talán az egész világbajnokságon nem volt még ilyen sikeres gyakorlata, jogosan kapott 9,8 pontot.

Magyar Zoltánt nagy tapsal köszöntötte a kis magyar tábor, az Európa-bajnok első néhány mozdulata is nagyon magabiztosnak tűnt. Aztán a fiatal versenyző egy egészen kis hibával ijesztette meg szurkolóit, de nagy-szerűen korigált. Amikor szép ívben leugrott, már nem volt vitás, hogy világbajnok. Így is történt, a zsűri rövid idő alatt döntött, Magyar Zoltán 9,9 pontos gyakorlattal és világbajnoksággal fejezte

be várni szereplését, s évtizedek után újra aranyérmeket szerzett a magyar férfitorának.

— Nagyon készültem a világbajnokságra, éreztem, hogy ezt a lehetőséget nem szabad elszalasztanom — mondta az eredményhirdetés után az FTC 21 éves tornásza, Magyar Zoltán. — Amíg a szerhez nem léptem, egy cseppet sem izgultam, de ott olyan lámpaláz fogott el, hogy azt hittem, teljesen elhagy az erőm. Végtelenül boldog és megajándékozott vagyok, hogy Európa-bajnoki győzelmem után a világ legjobbjává léptem elő.

A férfiaknál még gyűrűn holtversenyben a román Goreac és Andrianov korlátlan és lógrásban Kenmocu, nyújtón Gienger (NSZK) nyert. A nőknél a négy aranyérmes a szovjet Korbust (lógrás) Turiscseva (gerenda és talaj), a felemás korlátlan Zinke (NDK) osztozott. Az utóbbi szerez Medveczky Krisztina hatodik helyen végzett.

A világbajnokság éremtáblázata:

1. Szovjetunió	6	10	5
2. Japán	5	1	4
3. NDK	1	2	2
4. Magyarország	1	—	1
5-6. NSZK	1	—	—
Románia	1	—	—
7. Lengyelország	—	—	2
8. Bulgária	—	—	1

LABDARÚGÁS

Elég volt az 1:1, kevés a 2:0

A KEK-ben a legjobb nyolc között az FTC

Nagy érdeklődés előzte meg a Ferencváros és a Rába keddi kupamérkőzését. Amíg az FTC-nek elég volt a liverpooli 1:1, addig a Rábának a hazai 2:0 is kevésnek bizonyult. A Ferencváros az Üllői úton bravúros, 0:0-as eredménnyel jutott a KEK legjobb nyolc között, a Rába Düsseldorfban a második 45 percben 3:0-ra kikapott, s elbúcsúzott az UEFA Kupától.

FERENCVÁROS—LIVERPOOL 0:0

A várakozásnak megfelelően a Ferencváros óriási lendülettel kezdett, adogatásai sikerültek, és támadásai futószalagon gördültek a Liverpool kapuja felé. Miután a Liverpool átvészelte a kezdeti zöld-fehér rohamokat, ellentámadásba ment át. Ezt jelezte, hogy Gézi (aki 20 percig fagyoskodott) egymás után háromszor is ügyes közbeavatkozással leleskedett. A 30. úg ért véget, hogy egyik csapat sem került fölénybe.

Ez az állapot megfelelt az FTC taktikájának. Dálnoki Jenő elkézeléseinek. Így aztán nem volt meglepő, hogy a második játékrészben szemmel láthatóan 0:0-ra játszott az FTC, s csuán Máté (az első féldőben szabadrúgásból kapufát lőtt) favorizálta mindenáron a támadásokat. A hanulat ekkor már valóban felfokozott volt.

Amikor véget ért a mérkőzés, a közönség lelkesen ünnepelte a továbbjutást, a meseteri „beckettakítást”. Dálnoki edző diplomamunkáját.

Harót János, az FTC ügyvezető elnöke szerint a szív és az akarat diadala volt a mérkőzés, s most már csak az a „drukk” következik, hogy melyik csapat lesz a következő ellenfél a januári sorsoláson

DÜSSELDORF—RÁBA 3:0

Az első féldő első fele Földes show-műsora volt: a kezdeti lerohanással kísérletező

Fortuna ellen legalább hat százszázalékos gólhelyzetben mentett, nagy bravúrral. A hazaiak tízperces pihenőt tartottak, majd még nagyobb sebességre kapcsoltak, de ekkor a győriek sokkal nyugodtabban tartották a labdát, sőt Póczik, Horváth és Mile révén még veszélyeztettek is.

A második féldő elején ismét rohamoztak a hazaiak, de ideges csatársoruk akciói egyre kevésbé sikerültek, amikor egy látszólag ártalmatlan támadásnál Póczik és Baltics összecsapott a 16-oson belül, és Bakanidze szovjet játékvezető 11-est ítélt, amelyet Herzog belőtt (1:0).

A győriekre nehezedő nyomás ezután fokozódott, a Rába játékosai már nem bizonyultak taktikailag eléggé felegyelmzettnek, és hét perccel később a Földes által kioklázott labdát a csereként beállt Czernatkv ügyesen a hálóba ejtette (2:0). A 78. percben Budde mellé betette a labdát Brücken elé, aki laoson, élesen lőtt a hálóba (3:0).

Az elkedvetlenedett Rában a késői cseré (80. p. Pénzes helyére Stolcz) nem segíthetett, 10 000 néző köszöntötte örömmel a számára is kissé meglepő eredményt. A Rába az első féldőben taktikai felegyelméből és harcosságból vizsgázott jól. A Düsseldorf annak köszönheti a győzelmet, hogy többször tudta a tempót fokozni, kihasználta a 11-est követő, számára kedvező lélektani helyzetet. A Rába képtelen volt gólt lőni.

A BEK-mérkőzés lapunk zártakor fejeződött be:

LEEDS UNITED—Ú. DÓZSA 3:0 (1:0)

Göllövö: McQueen, Bremner, Yorath. 28 091 néző előtt három fejesgóllal vívta ki a győzelmet az angol csapat és összesítésben 5:1 arányban jutott tovább a kupában.

Elfogadták az új amatőrszabályt

A bécsi városháza épületében a Nemzetközi Olimpiai Bizottság képviselői hivatalosan ismertették az új amatőrszabályzatot. Az eddigiekkel ellentétben, a szabály elkerüli a fogalom meghatározását, és arra ad választ, hogy ki lehet részvevője az olimpiai versenyeknek. Ezt a NOB teljes ülése két pontban összesítette: 1. Eleget kell tennie a nemzetközi szövetség és a nemzeti olimpiai bizottság szabályainak. 2. Soha nem részesült olyan anyagi juttatásban és előnyben, amely összefügg a sportolással, kivéve azokat az eseteket, amelyeket a szabálypontok megengednek.

Az új szabály (máris életbe lépett) előírja, mit szabad és mit nem az amatőrszabályzatoknak. Mindkét felsorolás négy pontból áll. A tiltó rendelkezések: 1. Nem volt és a jelenben sem lehet hivatásos versenyző semmilyen sportágban. 2. Nem engedheti meg, hogy nevét, személyét, teljesítményét más országban reklámcélra felhasználják, kivéve az olyan eseteket, amelyekre nemzetközi szövetségek nemzeti olimpiai bizottsága vagy nemzeti szövetsége szerződést kötött. Minden ebből fakadó bevétel az illető testület és nem az egyént illeti. 3. Világ- és kontinentális bajnokságokon, olimpiai játékokon nem viselhet semmiféle reklámot a felszerelésén. 4. Semmilyen sportágban nem lehet,

és a múltban sem volt hivatásos edző. Azokról a kedvezményekről szólva, amelyek a sportolókat megilletik, „amit a versenyzőnek szabad” elnevezést adták az új szabály alkotói. Ezek a következők: — A versenyző lehet olyan testnevelő tanár, aki csak alapvető instrukciókat teljesít. 2. A felkészülés és verseny idején országának olimpiai bizottságától vagy szövetségétől étkezés, szállás, utazás, nem várt kiadások fedezése, balesetbiztosítás, betegség, sportfelszerelés és ruházat, orvosi ellátás címén támogatást kaphat. Kártérítést élvezhet, amennyiben munkahelyén távolléte idején anyagi veszteség érte. ez azonban nem haladhatja meg azt az összeget, amelyet a versenyző idősorában munkavállalóként kaphatott volna. 3. Elfogadhat versenyen nyert díjakat, de csak az illető nemzetközi szövetség szabályaiban megállapított kereteken belül. 4. Részesülhet egyetemi, főiskolai és szakmai ösztöndíjban.

A tanácskozáson átadták a Bolgár Olimpiai Bizottságnak a NOB olimpiai tróféáját a várni kongresszus sikeres megtartásáért. Lord Killanin, a NOB elnöke Dominikától kapott volna állami kitüntetést, de a dominikai küldött csak bejelenteni tudta a tényt, mert a magával hozott kitüntetést szállodai szobájából ellopták.

ÖKÖLVÍVÁS

Újra Ali a világbajnok

Kinshasában, Zaïre fővárosában került sor a George Foreman—Muhammad Ali (korábbi nevén Cassius Clay) profi nehézsúlyú ökölvívó-világbajnoki döntő mérkőzésére. A Május 20 stadionban, 62 ezer 800 néző előtt mérkőzött a két néger versenyző. A 15. menetre tervezett találkozót már a nyolcadik menetben véget ért: Ali jobb- és balkezes kombináció után kitűtötte ellenfelét és ezzel 32 éves korában visszahódította a világbajnoki címet.

A világbajnoki címet védő Foreman 100 kilót nyomott, amikor a ringbe lépett, a kihívó Ali 98,256 kg-ot. Az egyes menetek közül az elsőben Ali, a másodikban, harmadikban Foreman volt jobb s utána egyenlő erők küzdelmét látta a közönség. A hetedik menetben mindkét ökölvívő a fáradtság jelei mutatkoztak. Ali egyenesei most már tisztábbak lettek. Foreman ütése viszont veszített erejéből. A nyolcadik menetben Foreman ment először a ring közepére s rögtön elhibázott egy nagy bal-

kezes ütést. Lassú csata után Ali hírtelen előreendült, első ütésével meglepte a másodikkal bizonytalanra tette, a harmadikkal pedig a földre küldte Foremant. A világbajnok a padlón maradt, tizet számolt rá az amerikai vezető bíró.

Ali, Classius Clay a világon a második nehézsúlyú profi ökölvívó, akinek sikerült korábbi elsőségét visszacsereznie. Az első az ugyancsak amerikai Floyd Patterson volt, aki 1956-os világbajnoksága után négy évvel, 1960-ban hódította vissza a világbajnoki címet és még két évig sikerült a „trónon” maradnia.

Ali 1960-ban szerződött a hivatásosok táborába azóta 47 mérkőzésen szerepelt. 45-ször győzött, csak Fraziertól és Nortontól kapott ki, de ezeket az ökölvívókat a későbbiekben sikerült megvernie. A 32 éves Alinál 6 évvel fiatalabb Foreman eddig összesen 19 hivatásos mérkőzésen szerepelt, 18 győzelmet aratott, s most Kinshasában ismerte meg a vereség íztét, eddig még senki sem tudta legyőzni.

JÉGKORONG

Az FTC nyerte a MNK-t

Befejeződtek az 1974-es jégkorong MNK küzdelmei. A Kisstadionban 2000 néző előtt szikrázóan kemény mérkőzésen az FTC megérdemelten nyert 9:2 (4:1, 2:0, 3:1) arányban a minden elképzelés nélkül játszó újpéstei ellen. Az első harmadban Póth és Kovács összecsapása után Póthot vélegesen kiállították. A második harmadban egy kavargás során Széles Dezső, az újpéstei háttérját súlyos sérülést szenvedett, s kórházba kellett szállítani.

A mérkőzés végén a Magyar Népköztársasági Kupát Kertész István, a Magyar Jégkorong Szövetség főtájkára adta át a győztes FTC-csapatkapitányának, dr. Bikár Péternek.

Az MNK végeredménye:

1. FTC	3	3	—	27-11	6
2. Volán	3	2	—	10-12	4
3. Ú. Dózsa	3	1	—	2-10	2
4. BVSC	3	—	—	3-10	—

ÖKÖLVÍVÁS

Öt új bajnok

Zsúfolt nézőter előtt került sor a Sportszarnokban az országos felnőtt egyéni ökölvívó-bajnokság 11 döntő mérkőzésére. Mint már annyiszor a bajnokságok történetében, a Sportszarnok ezúttal is szűkek bizonyult.

Az aranvérmek sorsát eldöntő csatározások forró légkörben zajlottak le, ezúttal sem hiányoztak a meglepetések. Új fiatal bajnokok avatására is sor került. Az egyes súlycsoportok győztesei Zublik, Tézsia, Németh, Badari Botos, Juhász, Danvi, Csif Jakab, Tari, Pákozdi.

Az 51. márciusi ökölvívó-bajnokság 11. aranyérméből 4-4 jutott az Ú. Dózsnak és a Bp. Honvédnak, 2 a Petőfibányának és 1 Salgótarjának, Zubik, Tézsia, Danvi, Csif, és Pákozdi először nyert felnőttbajnokságot.

RÖVIDEN

FRANKFURT: Sajátörlekezletlen Roger Rousseau, a montreali olimpiai szervező bizottságának elnöke kijelentette, hogy hatszer újságírók, fotósok, rádió- és tv-riporterek várnak a nyári olimpiai játékokra. A négymillió belépőtízesen árusított ártalisan kezdik meg. Megállapították a földrészek számlákos kontingensét: Kanada 65, Egyesült Államok 20, Európa 7,5, Ausztra 1,9, Közép-Amerika 1,5, Ausztrália és Új-Zéland 1,2, Afrika 0,8, Dél-Amerika 0,7 százalék.

RIO DE JANEIRO: Meghívottak részvételével avatták fel az atlétika-pályát. A vendégek között volt Major István is, aki magyarugrásban 210 cm-es eredménnyel a dán Európa-bajnok Törline (213) és a csehcslovák Malý (215) mögött a harmadik helyen végzett.

TUDOMÁNY • TECHNIKA

Az ősz hazánkban

Itt van az ősz, itt van újra, s szép, mint mindig, énnekem. Tudja isten, hogy mi okból Szeretem, de szeretem. (Petőfi Sándor)

Hazánk éghajlatának kedvező vonásai között nem utolsó a rendkívül barátságos, kellemes, szép ősz. Gyakori jelenség, hogy a nyárra jellemző időjárás nem fejeződik be augusztusban, hanem tovább folytatódik szeptemberben, s esetleg még októberre is átnyúlik. Ha közben akad is egy-egy borongós, esős nap, azt rendszerint felváltja a napsütés. Mindez azért is fontos, mert tőlünk nyugatra már sokkal hamarabb beköszönt a tartósan borult, ködös, esős idő.

Nagyon sokan az őszt szeretik legjobban az évszakok közül. Talán azért, mert őszszel nincs olyan nagy meleg, mint nyáron, s az időjárás nem oly zord, mint télen, végül nem annyira szeszélyes, mint tavasszal.

Az ősz is — akár a többi évszak — meteorológiai szempontból három hónapot foglal magában, szeptember 1-étől november 30-áig tart. A csillagászati ősz háromhetes kéréssel, szeptember 23-án köszönt be. Csakúgy, mint a többi évszak meghatározásában, ezek a határok is önkényesek: jókora eltérések, „elcsúsztatások” lehetségesek.

A vénasszonyok nyara

Az őszt a nyár időszakos visszatérése, a „vénasszonyok nyara” az egyik legjellegzetesebb vonása. Maga az elnevezés igen régi keletű, s a nép ajkán született. A nyár az őszben azonban nem magyar különlegesség, hanem más földrajzi szélességeken is ismeretes. Német földön *Alteibersommer* (vénasszonyok nyara), a franciáknál *été du St. Martin* (Szent Márton nyara), az olaszoknál *estate di San Martino* (ugyanaz, mint franciául), Amerikában *Indian Summer* (indian nyár) a neve.

A „vénasszonyok nyara” abból áll, hogy szeptemberben és októberben hosszabb-rövidebb időre visszatér a nyár, sőt gyakran épp ekkor kapunk kárpótlást a hűvös, esős, kellemetlen napokért. Ilyenkor gyakori, hogy nap nap után 20 fok fölé emelkedik a hőmérséklet, sőt elérheti a 25 fokot is. A havi napsütéstartam meghaladhatja a 200 órát, hiszen szeptember elején a Nap még 5 óra-kor kel, s 18 órakor nyugszik. Ez — ha egész nap derült az idő — napi 13 óras napfénytartamot jelenthet!

A hazai ősz nyugalmasabb időjárását egyébként az okozza, hogy ebben az időszakban már kiegyenlítődik az a nagy hőmérsékleti különbség az Atlanti-óceán és szárazföldünk között, amely a nyári monszun esőzéseit okozza.

Szárazföldi hatás

Nyáron Európa fölött jóval erősebben felmelegszik a levegő, mint az óceán fölött. A szárazföld ugyanis ugyanannyi sugárzás hatására jobban felmelegszik, mint a vízfelület. Az egyenlőtlen felmelegedés hatása már kisebb víz-vagy szárazföldfelület határára is jelentkezik: parti széllet okoz, amely nappal a víztől a part, este és éjszaka pedig a parttól a víz felé fúj. Ugyanis mindig a melegebb helyen alakul ki felszálló légmozgás, és ez nappal a víznél gyorsabban melegedő szárazföld, éjszaka pedig a

szárazföldnél lassabban hűlő víz fölött van.

Teljesen hasonló módon, csak nem napi, hanem évszaki változásban működik a kontinensek és az óceánok között a monszunjelenség. Nyáron szárazföldünkön a felszálló száraz légáramlások uralkodnak, s a magasba szálló, melegebb szárazföldi levegő helyébe folyamatosan az óceánok felől párasabb, hűvösebb levegő áramlik, ez okozza a rendszeresen beköszöntő júniusi esőzéseket.

Őszre megfordul a helyzet. Mivel az óceán lassabban hűl le, mint a szárazföld, most az óceán fölött van melegebb, ott uralkodik felszálló légáramlás, s a felszálló óceáni levegő helyébe a szárazföldről érkezik utánpótlás. Ez az az alja, hogy a szárazföld belsőjében tartósan leszálló légáramlás, magas légnyomás, derült, nyugodt, száraz, viszonylag szélmentes időjárás alakul ki. Különösen gyakori, hogy a Szovjetunió középső területei fölött növekszik meg erősen a légnyomás, s ez hazánk felé keleti, délkeleti légáramlást indít meg.

A hosszan tartó derült, száraz, csöndes időjárásról ekkor még — szeptemberben, október elején — elég erős és hosszú ideig tartó, a földfelszínre nagy szögben érkező napsütés társul, tehát nagy az energiabevitel, s ez enyhésséget, meleget, jó időt jelent. Ez a „vénasszonyok nyara”. Ezért mondhatjuk, hogy a mi éghajlatunk a legkedvezőbb időszak a nyárutó és az őszelő, vagy — sokszor — az ősz.

Ősz végére — október végén, november elején — azonban rendszerint ismét fordul a helyzet. A keleti szél szállította szárazföldi levegő ekkor már — bár még mindig derült idővel jár — annyira hideg, hogy a helyi napsugárzás hatása (amely időközben egyre csökken) nem képes felmelegíteni. Ilyenkor már csak a lassabban hűlő óceán felől érkező levegő hozhat enyhésséget. S mivel hazánk a nyugati szelek övezetében van, a derült időt hozó szárazföldi hatások lassú gyengülésével egyre nő a nyugatról érkező páradús levegő uralomra jutásának a valószínűsége. A páradús óceáni levegő borultsággal, esővel jár, ami csökkenti az éjszakai kisugárzást. Ez az enyhesség azonban már csak viszonylagos, nyáron az ilyen „óceáni enyhesség” bizony igencsak zord időnek számítana.

Az ősz tehát — akárcsak a tavasz — nem egységes évszak. Első két harmada lehet nyári, a harmadik azonban már átvezet a télbe.

Az őszt az erre a harmadikra a csapadékosság jellemző, de még nyáron a csapadék záporok és zivatarok formáját ölti. késő ősszel rendszerint csendes eső hull. Ez lehet az üdülni vágyóknak kellemetlen, mezőgazdasági jelentősége azonban rendkívül nagy, vize ugyanis a talaj mélyebb rétegeibe szívárog, s ez lesz az aranytartalek a jövő tavasszal és nyár elején.

A. A.

A színek és a különféle színezések tudományos kutatásával, a dolgozó emberre, munkakörülményeire tett hatásával foglalkozó nemzetközi konferencia fejeződött be Egerben. A tanácskozáson nyolc ország, mintegy 200 szakembere vitatta meg a klorisztika elnevezésű új tudományág időszerű kérdéseit.

LENGYELORSZÁG

Egészségügyi rendelkezés a dohányzás korlátozásáról

Lengyelországban július 1-től bevezették az egészségügyi és társadalomvédelmi miniszternek a dohányzás korlátozásáról szóló rendeletét. A rendeletben szereplő előírások kötelezőek mind az egészségügyi tárcához tartozó intézményekre, mind pedig más tárcákra, szövetkezeti intézményekre és társadalmi szervezetekre. Általános hatálya miatt igen nagy a rendelet jelentősége: fontos társadalmi szerepet tölt be, mint a dohányzók és nem dohányzók egészségvédelmének, a dohányzás okozta betegségek megelőzésének, az egészségügyi és higiéniai feltételek megjavításának fontos eszköze a munkahelyen, orvosi rendelőkben, iskolákban, közintézményeknél stb.

Megtiltják a dohányzást a gyógyszerárakban, kórtermekben, orvosi rendelőkben — mindenütt, ahol beteg emberek vagy egészségügyi szolgáltatást igénybevevő emberek fordulnak meg. Ezek a helyek külön dohányzó helyiségeket rendszeresítenek. Ugyancsak betiltják a dohányzást az üzemi étkezdékben, vállalati büfékben és diákmenzákban, értekezleteken, konferenciákon és tanácskozásokon. Az oktatásügyi központokban, üdülőkben és turistaházakban ugyancsak külön helyiségeket jelölnek ki

a dohányzók számára, a többi helyiségben a dohányzás tilos lesz. Betiltják a dohányzást a különböző olvasótermekben és klubokban, amennyiben ezek egynél több helyiségből állnak.

Tilos lesz a dohányzás az éttermek és kávéházak egyik termében, amennyiben a vendéglátó üzem legalább két teremről áll; a gyorskiszolgáló büfékben, étkezdékben és boltokban pedig egyáltalán nem lesz szabad dohányozni.

A vasúti- és autóbussz-pályaudvarokon a lehetőséghez mérten külön dohányzótermeket rendeznek be. Teljesen betiltják viszont a dohányzást a helyiérdekű vonatokon, az étkezőkocsikban, a vonati büfékocsikban és a pályaudvari büfékben.

Valamennyi felsőoktatási intézmény betiltja a dohányzást az előadótermekben és a csoportos foglalkozások céljaira szolgáló termekben. Különös szigorral ügyelnek arra, hogy az általános iskolai és középiskolai tanulók ne dohányozzanak, valamint arra, hogy a tanszemélyzet se dohányozzék a fiatalok jelenlétében.

Végül a rendelet hangsúlyozza az úgynevezett dohányzásellenes tanácsadók továbbfejlesztésének szükségességét.

A hagyma

A zöldségfélék és gyümölcsök gyógyító hatásai. A hagymasaláta citromlével, kaporral és petrezselyemmel elkészítve kitűnő „antibiotikum” a szájüreg gyulladással, mandulagyulladás, torokfájás, megfűlés, a légutak ártalmi esetében.

A hagyma gyógyhatását már az ókori görögök, rómaiak és kínaiak nagyra becsülték. A fűszerek asztalán, mint ritka csemege külön fogásként szerepelt. Olyan finnyosfalatnak számított, mint nálunk a déligyümölcs.

Még értékesebb zöldségféle a fokhagyma. Sajátos összetétele folytán olyan tulajdonságai vannak, amelyek csak a legerősebb antibiotikumokhoz hasonlíthatók.

A harkovi gyógyszerintézet farmakológusai megállapították, hogy a hagyma nagy C, B₂ és A vitamint tartalmazza, mellette bakteriumölő hatású anyagokat is tartalmaz.

A hagymával kapcsolatos tízéves kutatások eredményeiről a szovjet orvostudományban most számos gyógyszer tanúskodik. Ezek hagymakivonatból készülnek. Gyógyítják a légutak bántalmait, a köhögést, az emésztőrendszeri zavarokat. A hagymakivonat, a hagyma levelével vagy friss hagymával készített bo-

rogatás kitűnő eszköz nehezen gyógyuló sebekre, fekélyekre, tályogokra.

A legújabb hagymakutatások kimutatták, hogy a hagyma fogyasztása jót tesz a szívbetegeknek, mert kitágítja a szívműködést, elejét veszi az érmezésnek, hatékony eszköz a magas vérnyomás, bélbetegségek stb. ellen. Ezenkívül fékezi a koleszterin lerakódását a szervezetben.

Fut a pénze után

Rajzunk szövegét lásd a vízzs. 4., 59., 39. és a függ. 11. sz. sorokban!

Vízszintes: 1. Szomszéd nagyváros. 11. Ömlőni készlet. 12. Kocsnyás edesség. 14. Bört, gumit pótól, préselt papírelmez. 15. Otthoni szórakozás. 16. A kreoazol szappanos oldata, fertőtlenítőszer. 18. Nyugati főváros. 19. Megye, de jelző is. 20. Kisgyermek. 22. Gyorsan elmúló, kérészetű jelenség. 24. Edény. 25. Csúszással mérjük. 26. Vigjátéknál a siker jele. 28. ...tenger; Észak-Olaszország partjai előtt van. 29. A parkettás padlót szegélyező lécz. 30. Határozatlan névmás. 32. Szomszédos betűk. 33. Helyhatározó. 35. Professzor. 37. Vietnami nagyváros. 38. Vigyáz arra, amit rábíztak, ford. 43. Sötét színű a bőre. 44. Női név. 45. N. P. 47. Régen a húszfilléres név volt. 48. Az íveket a gépbe helyező és onnan kivéő nyomdai dolgozó. 49. Teendő a rendező pályaudvarokon. 51. Balkezes. 52. Kötőjelek levő szó. 53. Bosszús indulat. 54. Mutató névmás. 55. Drágakő. 57. Idősebb férfi megszólítása. 58. Kéziszerszám földmunkához.

Függőleges: 1. Ismert budapesti vásár rövidítése. 2. ...-lap. 3. ...cserélni az, aki hazát cseréli” (Tompai). 4. Minőségellenőrző. 5. ...right!” — rendben van! 6. Vércsatorna, ford. 7. Nyersanyag, ford. 8. Feldől és tartalma kiömlik. 9. Nemes fa. 10. Nagyváros Nyugat-Ausztriában. 13. Volt megye a mai jugoszláviai Vajdaság területén. 16. Fényérzékeny papírral bevont üveglap. 17. Kihalt észak-amerikai indián törzs. 19. Melegít. 20. Új-Zélandon és a környező szigeteken élő malai népcsoport. 21. Fog teszt. 23. Tő. 27. „Sötétzöld... Erdőben járok.” 31. Angol férfinév rövid változata. 32. A baglyok rendjébe tartozó madár. 34. Közlekedési eszköz, régen. 36. A 16. században élt nagy francia író. 37. Azonos a vízzs. 53. sz. sorral. 39. Felelőtlen könnvéltség. 40. Régi ötkarcsós. 41. Halak réme. 42. Az első világháborúból emlékeztetés észak-olasz folyó. 46. Világhírű szoviet cirkszi bonoc. 48. Elhunyt Kos-

ÁLLATOKRÓL

Az indiai állami rendőrség tulajdonát képező postagalambok csupán az elmúlt három évben kb. 40 ezer üzenetet juttattak el a távoleső településekre.

Választások idején a nehezen megközelíthető vidékekről postagalambokkal küldik el a szavazások eredményeit összegező jelentést az illetékes szerveknek.

ALKOHOLIZMUS AZ ÁLLATOKNÁL

A sertések a túlzott alkoholfogyasztásra az emberekhez hasonló módon reagálnak.

Egy kísérlet keretében hét sertést zártak ugyanabba az istállóba. Kiderült, hogy az állatok között hierarchia alakult ki, amelynek következtében a „főnök” foglalta el az istállóban a legjobb helyet, és megkapta azt a kedvezményt, hogy elsőként táplálkozhatott, míg a hetedik sertés csupán utolsóként juthatott a vályúhoz, s ráadásul még a legrosszabb helyen is meg kellett elégednie.

Az állatok ezután alkohol és narancslé keverékéből készült italt kaptak; korábbi kísérletekből ugyanis kiderült, hogy ez a disznók „kedvenc koktéja”. A „főnök” 24 órán belül annyit ivott, hogy vezetői helyét át kellett adnia a harmadik disznónak, amely szinte egyáltalán nem ivott. 72 órával később azonban az időközben kijózanodott „főnök” visszavette régi helyét — s

a továbbiakban egyetlen csepp alkoholt sem vett magához.

Egy francia tudós, Gauthier az alkoholnak a méhekre gyakorolt hatásával foglalkozott, és megállapította, hogy ezek az állatok alkohol hatására szabályos útonállókká válhatnak. Erjesztett gyümölcsleveket vagy alkoholban konzervált gyümölcsök segítségével „felvidított” méhek rablójárásokat folytattak, pl. idegen méhkasok röpnylásai elé röpültek, s mindenféle manővert végeztek, hogy a munkából hazatérő méheket eltérítsék. Így pl. gyöngéden simogatták őket, hogy levegyék róluk a virágot, majd odébálltak vele.

Az embernél lényegesen jobban bírják az italt az aranyhalak. Egy kísérlet során néhányat olyan medencébe helyeztek, amelyben a vizet vermtartalégyfűtették. A halak először jókedvűek lettek, kiugráltak a vízből, és mindenféle mutatványt végeztek. Később — a teljes részeg állapotában — ügyetlenek és agresszívek lettek.

INTÉZKEDÉSEK ANGLIÁBAN A PILLANGÓK MEGMENTÉSÉRE

A brit rovarvédelmi bizottság 72 lepkefajtát vett fel a kipusztulóban levő rovarok listájára. E pillangók megmentése céljából azt tervezik, hogy legalább részben megtiltják a lepkegyűjtést, ezt a nagyon elterjedt hobbit.

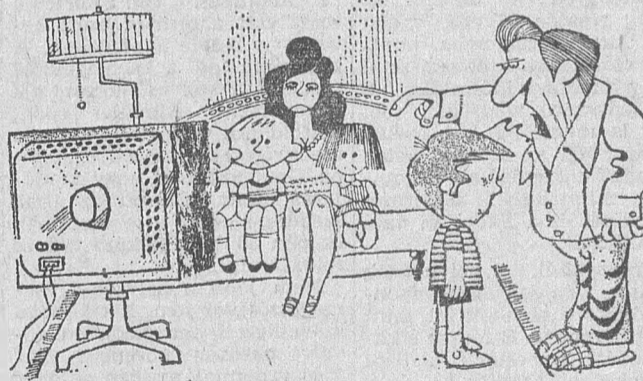
A róza története

A róza története sok ezer éves. A régi sumérok is ismerték, a babiloni rózsákról pedig Herodotosz tesz említést. Távol-Keleten már időszámításunk előtt a 6. évszázadban ismerték a rózsáolat. A görög Theophrasztoz adta időszámításunk előtt három évszázaddal a különféle rózsatermesztési módszerek leírását.

Vergilius Paestum rózsáját énekelte meg. A római ókor

legjelentősebb rózsakronikása az idősebb Plinius. A római birodalom bukása általában válságos időt hozott a rózsákra. A rózsák első tudományos ismerője Albertus Magnus volt (1193—1280). A keresztelők hozták el az első azzsiai rózsákat, főként a damaszki rózsákat Európába.

A keresztnység, amely eleinte oly elutasító volt, később szimbólummá tette a rózsát.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11			12	13		14			
15		16			17	18			
		19			20	21			
22	23			24					25
26				27	28				
29			30	31					32
33			34	35			36	37	
38		39	40				41		42
				43					
45	46		47			48			
49		50				51			
52					53				54
55				56	57				58
									59

suth-díjas színművész (l-y). 50. rög. 56. Z. Y. 57. Lábzsákban Sziget a Dunakanyarban. 51. A van! 58. A. E. Beküldési határidő: 1974. nov. 23. 53. Testrészt. 54. Könyb-

A munkásművelődésről tárgyalt az országgyűlés kulturális bizottsága

A szocialista brigádok kulturális mozgalma a munkásművelődés következetes hordozója, ezért segítése nagy társadalmi jelentőségű ügy — alapította meg a szocialista brigádok művelődésének helyzetét s a soron levő feladatokat elemző beszámoló, amelyet az országgyűlés kulturális bizottsága megvitatott. Az írásos anyagot dr. Orbán László kulturális miniszter egészítette ki.

A szocialista brigádmozgalom, amelyben a nagyüzemi munkásság 65 százaléká, összesen csaknem egymillió-háromszáz ezer dolgozó vesz részt, a művelődésben is fontos szerepet tölt be. A szocialista brigádok tagjainak háromnegyed része vesz részt politikai oktatásban, az iskolai oktatás különböző formáiban tanuló brigádok aránya 40 százalékkal nagyobb a munkások átlagánál, s magasabb a rendszeresen könyvet olvasók, a könyvtári tagok aránya is. Az örvendétes eredmények mellett azonban az is megállapítható, hogy a lehetőségek jóval nagyobbak, mint amennyivel valóban élnek a szocialista brigádok. Például csak egy részük tesz állandó erőfeszítéseket a műveltség növelésére — igaz, sok helyütt a munkahelyi vezetők sem törődnek a kulturális vállalásokkal. A vállalatok és üzemek többségében még nem alakult ki olyan légkör, amelyben a művelődés is politikai, erkölcsi kötelezettséget jelent. A napi termelési érdekek gyakran megelőzik a távlatiakat, pedig a tanulás, a művelődés olyan

befektetés, ami a jövőben a jobb munkában, a munkahe-lyért érzett nagyobb felelősségben feltétlenül megtérül.

A szocialista brigádmozgalom hármas jelszavában a munka, az életmód és a művelődés szerves egységet alkot, a gyakorlatban azonban gyakran még a termelés, a munka szinte kizárólagos szerepet játszik. Eppen ezért a szocialista brigádmozgalom művelődési, kulturális tevékenységében a szakmai és általános műveltség színvonalának emelését a következő évek központi feladatának kell tekinteni.

Ezek egyik legfontosabb lépéseként az év végéig a SZOT és a Kulturális Minisztérium kidolgozza a szocialista brigádok kulturális vállalásainak új, a művelődés sajátosságainak megfelelő rendszerét. Olyan vállalási rendszerre van szükség, amelynek keretében a brigádok nem egyes formákat, akciókat vállalnak, hanem saját kulturális fejlődésük gyakorlati programját dolgozzák ki.

Központi témája volt a vitának: a közművelődésről szóló párhuzamosított megjelölés a célt, s megszabta az elvégzendő feladatokat. E határozat szellemében kell a közművelődést valóban társadalmi ügyvé tenni anyagi vonatkozásban is. Meg kell találni például azokat a formákat, hogyan lehet jobban érdekeltté tenni a munkásokat és a munkahelyi vezetőket a tanulásban, művelődésben.

Új létesítményekkel ünnepelt Nyíregyháza

A felszabadulási ünnepek keretében Nyíregyházán felavatták a 110-es Széchenyi István Szakmunkásképző Intézet 300 személyes új diákolthozát és több mint 500 fiatal foglalkoztató tanmühelyét. Az ünnepségen megjelent Biszku Béla, az MSZMP Politikai Bizottságának titkára, a megyei pártbizottság első titkára, a megyei tanácselnök, valamint Nyíregyháza két testvérvárosának, Eperjesnek és Ungvárnak a küldöttsége is.

A korszerűen felszerelt létesítmény sportpályáival együtt mintegy 50 millió forintba került. A kollégiumban kényelmes, négyágyas szobákat rendeztek be. A főképp vasipari szakmák gyakorlati oktatását tanmühelyben a többi között írás- és diafilmvetítő, magnetofon segíti a munkát.

Biszku Béla ezt követően részt vett és felszólalt a Nyíregyháza felszabadulásának 30. és örökvtársága kihirdetésének 150. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi tanácsülésen, amelyen Bíró László, a városi tanács elnöke méltatta a város fejlődésének elmúlt három évtizedét. A tanácsülésen átadták a díszpolgári okleveleket, a „Nyíregyházaért” emléklapokat, s kiosztották a képművészeti és irodalmi pályadíjakat.

Átadták a rendeltetésének a Nyírfa Áruházat is. A mozgólépcsővel és klímaberendezéssel is felszerelt áruház mintegy 70 millió forintba került. A négyzetes, három és fél ezer négyzetméteres eladóterületen létesítményben 60 pénztárhely, majdnem 250 áruházalkalmazott, 25 féle szolgáltatás és egy nagy bemutatóterem is szolgálja a vevők kényelmét.

Gimnazisták a gyárakban

Pályaválasztás előtti ismerkedés a szakmákkal

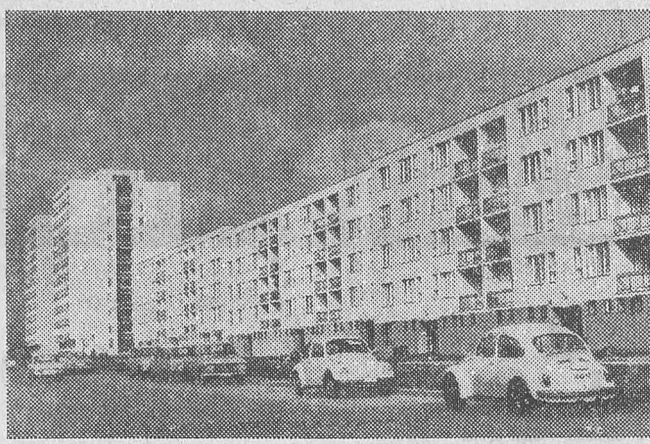
Figyelemre méltó kezdeményezést indított útnak a Fővárosi Pályaválasztási Intézet a Hajdú-Bihar megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézettel együtt. Az idei tanévben, egyelőre még csak kísérleti jelleggel, megszervezik a gimnazisták tanév alatti, rövid időre szóló munkavállalását. A két intézet célja a pályaválasztás előkészítése, a fizikai munka, a munkaséletpárta megismerése. A diákok ipari üzemekben, a fővárosban a kiemelt nagyüzemekben vállalhatnak munkát szervezett keretek között: egy tanévben 36 órát dolgoznak, főleg fizikai munkakörökben. Az üzemek az iskoláknak, illetve az iskolai KISZ-szervezeteknek utalják át a munkáért járó bért, amelyet azok év végi kirándulásra, vagy kisebb beruházásokra: sportudvar, klub létesítésére fordíthatnak.

A kezdeményezésnek máris sikere van. Tíz iskola tanulóit hét budapesti nagyvállalatnál dolgoznak. Ismerkednek a gyárral, a különböző szakmákkal, s az eddigi tapasztalatok szerint szorgalmasan dolgoznak.

A Fővárosi Pályaválasztási Intézet és a Hajdú-Bihar megyei pályaválasztási tanácsadó az MSZMP XI. kongresszusa tiszteletére vállalta, hogy a tanév alatti munkavállalással kapcsolatos kezdeti tapasztalatait és a szervezéssel összefüggő módszereket a megyei pályaválasztási intézeteknek átadja, s egyben javasolja a mozgalom kiszélesítését.

A takarékosági világnap alkalmából október 31-én országsszerte megemlékezéseket tartottak. Budapesten az Ikarus Művelődési Házban Villányi Miklós pénzügyminiszter-helyettes mondott ünnepi beszédet. A megemlékezések keretében Fóton felavatták Fáy Andrásnak, az első magyar takarékpénztár alapítójának emléktábláját is.

A MAI, ÉPÜLŐ GYÖNGYÖS

Gyöngyösön, a Mérges úti lakótelepen eddig 577 család foglalta el a négy- és tízeleteres épületek korszerű lakásait. Ebben az évben még egy tízeleteres, 65 lakosú épületet adnak át

Regionális fejlesztési tervek segítik az idegenforgalmat

Ülést tartott az Országos Idegenforgalmi Tanács. Az ülés résztvevői megállapították, hogy az ENSZ 1963-as ajánlása alapján az utóbbi évtizedben jelentős szerepet kapott a kormányok közötti idegenforgalmi megállapodás. Magyarország 13 országgal tart kormányzati idegenforgalmi kapcsolatokat. Szocialista országok közül az Egyesült Arab Köztársaság, Irak, Libanon, Szíria, valamint Franciaország és Finnország között ilyen megállapodást hazánkval. Különösen a baráti országokkal kiépített kapcsolat fontos, hiszen a hazánkba látogató külföldiek 85 százaléka ezekből érkezik.

A fejlődő turizmust kiválóan segítik a regionális tervek, amelyek hazánk egy-egy jelentősebb részének feltárással, fejlesztésével, kiépítésével foglalkoznak. A legérdekesebb és legtöbb látóval tartogató területekről 14 ilyen átfogó rendezési terv készült. Ezek közé tartozik a Balaton-környéki rendezési terv, a Duna-kanyar, a Velencei-tó és környéke, a mátra-bükki erdőterület, a Közép-Tisza-vidék üdülési terület rendezési terve. Fejlesztési programokat dolgoztak ki Hévíz közszé, az M 1-es autót, Hajdú-Bihar megye a ráckevei Duna-ág fogadókapacitásának növelésére.

Ezek a tervek mind a külföldi, mind a hazai turizmusra gondolnak. Meghatározzák a táj- és környezetvédelem szempontjait, megjelölik a természetvédelmi intézkedéseket, megszabják, hogy a terület fogadókapacitásához mennyi áruházra, étteremre, vendéglőre, szállodára, kempingre vagy turistaházra van szükség. Foglalkoznak a műemlékvédelemmel, valamint az úthálózat, a közlekedés és más

kommunális ellátottság kiépítésével.

A gazdag példatárból érdemes néhányat említeni. A balatoni regionális terv például az üdülőkörzet befogadóképességét 600 ezer vendégben határozta meg. A forgalom már most megközelíti ezeket a számokat. Ezek szerint vagy a fejlesztés ütemét kell gyorsítani, vagy nagyobb gondot kell fordítani a kirándulók más területekre való irányítására. A Velencei-tó a Balaton tehermentesítését, a budapestiek fokozottabb pihenését kívánja segíteni. A Velencei-tó üdülőkörzetének befogadóképességét 139 ezer üdülőben állapították meg. Sajnos, a vendégek fogadására építendő üzemek és éttermek hálózata késlekedik. A ráckevei Duna-ágban 740 hektárnyi új üdülési területtel kell növelni a pihenési lehetőségeket. A Duna-kanyar fejlesztésénél elsősorban a budapestiek kiránduló-, üdülési igényeit veszik figyelembe, s 1980-ra, a csúcsidőszakban 245 ezer üdülővendég elhelyezésére készülnek fel. Néhány megyében és területen ugyancsak hozzáálltak a távlati fejlesztési koncepciók kidolgozásához. Az egyik ilyen terület a Felső-Tisza-vidék, amelynek sok érdekessége vár feltárássra. Ide tartozik a szatmári és beregi Tiszahát, a Rétköz, a Nyírség és a Mezőség egy része. E területen elsősorban hazai látogatókra és tranzit (átmenő) idegenforgalomra számítanak. A vidék műemlékei, történelmi és irodalmi emlékhelyei, valamint múzeumai, nagy vonzerőt képviselhetnek, de a népszerűsítésen kívül a fogadókapacitást is bővíteni kell. Ezzel a feladattal foglalkozik a Felső-Tisza-vidéki Intéző Bizottság, amelynek munkáját ugyancsak megtárgyalta az Országos Idegenforgalmi Tanács.

1975-től új térítési díjak az üdülőkben

A Minisztertanács megtárgyalta, és jóváhagyólag tudomásul vette a kedvezményes szakszervezeti üdülésért fizetendő térítési díjak új rendszeréről és az üdüléshez nyújtott állami támogatásról szóló előterjesztést.

A mostani napi 18 forintos térítési díj megállapítása óta nagymértékben javult az üdülők minősége, a szolgáltatások színvonala. Bővültek például a kulturális, szórakozási lehetőségek, javult az étkeztetés. Viszont növekedtek a kiadások is, amelyek 1975-ben, az üdülők felújításának költségeivel együtt elérik az 580 millió forintot. Egyúttal azonban a különböző üdülők között még jelentős színvonalkülönbségek vannak, amelyek nem fejeződnek ki az egységes térítési díjban. Ezért az új rendelkezés három csoportba osztja az üdülőket, s ennek megfelelően háromféle térítési díjat határoz meg.

Az első csoportba tartozó, az átlagosnál jobb feltételű üdülőkben naponként 36 forint lesz a térítési díj. Ezt az összeget fizeti majd az összes felvett beutalt 42 százaléka, 112 100 üdülő. A második csoportba tartozó, átlagos színvonalú üdülőkben, ahol 115 290-en üdülhetnek, napi 24 forint lesz a térítési díj. A harmadik csoportba tartozó régi épüle-

tekben és faházakban nyaraló 29 840 felnőtt változatlanul 18 forintot fizet naponként. Nem emelkedik a térítési díj az üdülőszanatóriumokban, változatlan marad a családok üdülési rész vevő, illetve gyermeküdülőkben nyaraló gyermekek térítési díja, s továbbra is érvényes az a rendelkezés, hogy a három- vagy több gyermekes családok csak két gyermek után fizetnek. Nem érinti az intézkedés az ifjúmunkásokat, a szakmunkástanulókat, a főiskolai hallgatókat; összesen — a harmadik csoportba tartozó üdülőkben nyaralókkal együtt — mintegy 140 ezer fő számára nem változik a térítési díj.

Ezenkívül a vállalatok és a vállalati szakszervezeti bizottságok pénzügyi alapjaiból további kedvezményekben részesülhetnek, esetleg térítés nélkül üdülhetnek az élenjáró dolgozók, a nagycsaládok az egészségre ártalmas vagy nehéz fizikai munkát végzők.

A térítési díjak emelkedéséből adódó 33,8 millió forintos többletbevételt mindenképp az országos üdülési bizottságok feladataira fordítják, az ellátás színvonalának emelésére fordítják. Az új intézkedés alapelvei szerint megváltozik a vállalati üdülési díjak rendszere is.

Elhunyt Harangozó Gyula

Életének 67. évében váratlanul elhunyt Harangozó Gyula, Kossuth-díjas kiváló művész, az Operaház nyugalmazott koreográfusa, magántáncosa és balettmestere.

★

Harangozó Gyula 1926-ban szerződött az Operaházhoz. „A háromszögletű kalap” című baletthez fűződik első fellépése. A harmincas évektől számos külföldi operaházban volt vendégművész, s nemcsak táncos alakításai lettek híresek, de koreográfiai is rendszeresen szerepeltek az Operaház műsorán. Hagyományfrissítő Coppélia-koreográfiájáról nagy elismeréssel szolt a kritika, de szinte minden koreográfiája — Csárdajelenet, Polovec táncok, Rómeó és Júlia, Szerelmi álmok, Nílusi legenda, A korszak, Térzene, Furfangos diákok, Keszkenő, Coppélia, A csodálatos mandarin, A fából faragott királyfi, Seherezáde, Lúdas Matyi — balettművésztünk hírét, rangját emelte.

A Magyar Állami Operaház Erkel Színházában éppen az elmúlt napokban elevenítették föl a Polovec táncok, a Seherezáde és a Furfangos diákok című balettjeit, amelyek a szerzőnek, a magyar balettművészet megteremtőjének különböző alkotói korszakában keletkeztek.

A nemzetközileg ismert kitűnő művész halála kulturális életünk, a magyar balettművészet súlyos vesztesége.

A József Attila Szabadegyletem fennállásának 20. évfordulójáról ünnepi esttel emlékezett meg a TIT budapesti elnöksége a Kossuth Klubban.

Új könyvtárat avattak a Szabolcs megyei Tiszaezsláron. A megnyitón megjelent és beszédet mondott Fábrián Zoltán, az Írószövetség és az Olvasó népiért mozgalom titkára.

Kéthónapos horgászári tiltamat rendelt el október 28-tól december 31-ig a Velencei-tavon a Fejér megyei tanács. A tilalmi idő alatt 400 mázsá pontyot telepítenek a tóba.

Elkészült a nyugat-dunántúli üdülőkörzet fejlesztésének programja

Celldömölkön Kisházi Ödönnek, az Elnöki Tanács helyettes elnökének vezetésével Győr-Sopron, Vas és Zala megye párt- és állami vezetőinek, több minisztérium és országos főhatóság képviselőinek jelenlétében tartott ülést a nyugat-dunántúli intéző bizottság.

Elsőként a nyugat-dunántúli üdülőkörzet fejlesztési programját tárgyalták meg, amelyet a VÁTI készített el, és amelyet a megyék munkakörményként tudnak már a közeljövőben is hasznosítani az ötödik ötéves tervek kidolgozásánál. A fejlesztési program rendkívül sokoldalúan tárgyalja a három megye természetvédelmi, tájvédelmi, település- és útfelújítási, környezetvédelmi, műemlékvédelmi és más olyan feladatait, lehetőségeit, amelyek megvalósítása az anyagi eszközök hiányában előbb-utóbb indokolt. Az intéző bizottság állást foglalt amellett, hogy az ötödik ötéves tervben a hús kiemelt üdülőtérület közli a vidékre eső harmat (Zalakaros, Bükkfürdő, a kőszegi Szabóhegy) az ötödik ötéves tervben gyors ütemben kell továbbfejleszteni.

Hozzáfogtak a zöldség és a gyümölcs téli tárolásához

Bent vagyunk az őszben: a piacokon a kedvelt nyári cikkeket most már mindinkább az őszi termés váltja fel. A Zöldség-Gyümölcs Kereskedelmi Egyesülés vezérigazgatójának a tájékoztatása szerint az idén eddig kiegyensúlyozottabb volt a lakosság ellátása, mint tavaly. A szövetkezeti kereskedelem az eltelt háromnegyed év alatt a lakosság részére 35 ezer vagon árut hozott forgalomba, mintegy 4 százalékkal többet, mint tavaly az azonos időszakban. S az idény szerinti zöldségfélékből most is megfelelő a lakosság ellátása; bár az utóbbi hetek szakadályan esőzései ugyan csak megnehezítik a termés felszedését és a földekről való beszállítást.

Burgonyából, a nehézségek ellenére, mintegy 2600 vagonnal többet vásároltak fel, mint tavaly ilyenkor. E fontos cikkből tehát nem csupán a napi igényeket elégíthetik ki, de a készletekből már jut a téli és a kora tavaszi hónapokra is. Vöröshagymából és fokhagymából megfelelő az ellátás, és már a téli tároláshoz is megfelelőek a készletek.

Főzelékfélékből — fejes káposztából és vörös káposztából — ugyancsak bővítés a kínálat. A fejes káposztát különként 80 fillérrel, a kelkáposztát 40 fillérrel, a vörös káposztát pedig 60 fillérrel olcsóbban árusítják, mint tavaly ilyenkor.

Mind nagyobb mennyiségben kerül piacra a késői karfiol. A minőségének megfelelően, kilónként 4—6 forintért árusítják. Sok helyen kapható még zöldbab, fejtejt bab és fűzök is. Leveszöldségből — gyökérből, sárgarépből, zellerből és karalákból — van elegendő az üzletekben.

Uborka és paradicsom tavaly ilyenkor már nemigen volt a piacokon, s zöldbab, karfiol is nagyon kevés volt. Most viszont a másodvetésű uborka még sok helyen kapható, zöldbab, karfiol pedig lényegében még most is megfelelő az ellátás. Paradicsomból már kevesebb van, s éppen az esőzések miatt gyengébb minőségű.

Uborkából és zöldbabokból eddig a tavalyinál 100—100 vagonnal többet hoztak forgalomba. Helyenként spenótot, fejes salátát és zöldségféléket is árusítanak.

A gyümölcsellátás azonban már több gondot okoz. A szilva szezonja véget ért. Amit még fel lehet vásárolni, az csupán szeszipari feldolgozásra alkalmas. Téli korbákból rossz volt a termés, ezért kevés van belőle a piacokon. A téli alma és a csemegeszőlő szedését a sok eső ugyancsak megnehezíti. Almból eddig belföldön a tavalyihoz hasonló mennyiséget hoztak forgalomba. Gond azonban, hogy az időjárás miatt lelassult az alma szedése, s eddig a tervezettnél csupán 30 százalékát tudták felvásárolni.

Nem jobb a helyzet a csemegeszőlővel sem. E cikkből a szövetkezeti kereskedelem tavaly október közepéig már 1500 vagonnal, az idén október közepéig pedig csupán 650 vagonnal vásárolt fel és hozott forgalomba. Bulgáriából és Albániából 350 vagon szőlőt importálnak is, de még ez sem lesz elég. A csapadékos időjárás miatt a csemegeszőlő jelentős része tönkrement, a szőlőfelhozatalban tehát lényeges javulás most már nem is igen várható.

Bár a hosszán tartó esőzés nehezíti a betakarítást, most már mind erőteljesebb ütemben halad a téli és a kora tavaszi hónapokra szükséges zöldség- és gyümölcsfélék tárolása. A megyei MÉK-vállalat és a Budapesti Zöldért Vállalat — a tanácsszervekkel való megállapodás alapján — az idén előreláthatóan 12 ezer vagon burgonyát, 1500 vagon vöröshagymát és fokhagymát, 3500 vagon zöldségféléket, 3000—4000 vagon téli almát, illetve téli korbát, együttesen tehát 20—21 ezer vagon árut tárolnak majd: lényegében ugyanannyit, mint tavaly. A tárolt mennyiség elegendő lesz a lakosság szükségleteinek a kielégítésére. Gondoskodnak arról is, hogy kiegészítsék az árral által készített savanyúság mennyiségét, hogy ebből se legyen majd hiány.